

MA GAZINE

HEVO
... beweegt

Thema: Architectuur

De wereld om ons heen verandert snel, meer mensen betekent meer bebouwing om iedereen een plaatsje te geven. Daarnaast stellen we andere eisen aan onze leefomgeving en willen we een nieuwe balans vinden tussen een duurzame en gezonde leefomgeving enerzijds en een plek voor iedereen anderzijds. Architectuur is daarom tegenwoordig veel meer dan stenen gebouwen neerzetten.

JULI 2026

IN DIT HEVO MAGAZINE

- 03 Van de eindredacteur
- 04 Van het bestuur
- 04 Met HEVO op pad
- 05 Het nieuwe Rosmalen
- 06 Lezersonderzoek HEVO Magazine
- 08 Architectuur en de mens
- 09 Stille
- 10 Interview Antoon de Groot
- 12 Bosch Architectuur Initiatief
- 13 Architectuur van het leven
- 14 Heemkundekring Romalen
- 16 Interview Will Vugs
- 20 De mooiste concertzalen
- 22 Stedebouw in 's-Hertogenbosch
- 24 Architectenburo Kade
- 26 Landgoed Coudewater
- 28 Column Guido Robbens
- 29 Sketches of Spain
- 30 Landschaps- en tuinarchitectuur
- 32 Een architectonisch soepje
- 32 Heddet al geheurd?
- 33 Column Jan Coppens
- 34 Seniorweb
- 34 Club, hobby of passie
- 36 Met HEVO de zomer door
- 38 Waterstad Den Bosch
- 38 Optreden HEVO koren
- 38 Koffie in de tuinen



6

Lezersonderzoek

De eerste resultaten van het leesonderzoek dat we de afgelopen weken hebben gehouden zijn verwerkt. Veel respons, veel ideeën waar we zeker mee aan de slag kunnen en zullen gaan de komende maanden.

16

Wil Vugs

Een interview met een multi-vrijwilliger. Hij doet van alles binnen HEVO, is lid van de Evenementencommissie, maar je treft hem ook aan bij allerlei activiteiten. Zijn voornaamste talent is luisteren



22

Architectuur

Architectuur gaat ook over stedenbouwkunde, het totaalplaatje. Het doelmatig gebruik van de ruimte maar ook aantrekkelijkheid ervan en voor de lange termijn. Het gaat over vergroenen, bouwen voor generaties, welzijn en verbinden.

COLOFON

HEVO MAGAZINE is een uitgave van HEVO en verschijnt in 2026 op 27 januari, 24 maart, 26 mei, 21 juli, 22 september en 24 november.

Website: www.hevorosmalen.nl

Alle edities van HEVO Magazine zijn ook te lezen op de website.

Redactie HEVO Magazine

Mattie Daniëls
Peter Lammers
Louise van Hoeven
Johan Verstegen
Sjaak Floris
Aletta Brink

Eindredactie

Corrie de Rouw
Cees van Schilt

Vormgeving

Tiny Kappen
Wil Coppelmans
Peter Lammers

Fotografie

Ina Ploem
(tenzij anders vermeld)

Verspreiding

Bea Intveld
06-10 75 47 53
bezorginghm@hevorosmalen.nl

De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van ingezonden teksten.

Redactieadres voor magazine,
website en nieuwsbrief
kopij@hevorosmalen.nl



VAN DE EINDREDACTEUR

De afgelopen weken zijn we – als projectgroep – druk bezig geweest met het lezersonderzoek. Velen van jullie hebben het enquêteformulier ingevuld, digitaal dan wel schriftelijk, en daar zijn we erg blij mee. Gelukkig waarderen jullie het blad en ook zijn er veel ideeën geopperd om ons blad nog beter te maken. We gaan ermee aan de slag en we zullen daar ook verslag van doen in ons magazine. Het thema van deze keer is 'Architectuur' en daar is veel over te vertellen, in en om Rosmalen wordt driftig gebouwd. Ons 'durpke' breidt zich allengs verder uit. De Groote Wielen – hoewel officieel 'Bosch' gebied wordt steeds groter en ook, dat moet gezegd, steeds mooier. Het Groote Wiel met de brug en daarachter het winkelcentrum is inmiddels een kenmerkend gezicht.

Verder Coudewater, het oude wordt gerenoveerd en het nieuwe gecreëerd, met een duidelijke visie: het groen moet behouden blijven en worden gekoesterd. En ze zijn streng! Er wordt nauwlettend in de gaten gehouden dat er niets gebeurt dat het groen kan schaden. Over smaak valt natuurlijk niet te twisten, maar de combinatie van alles is beslist de moeite waard. En eerlijk gezegd denk ik dat de bewoners blij mogen zijn met al dat groen. Nu het steeds warmer wordt, is niks zo fijn als bomen en groen rondom je woning die de ergste hitte enigszins tegenhouden.

In dit magazine lees je over de veranderde kijk op het begrip architectuur en stedenbouwkunde. Het is niet meer alleen de gebouwen neerzetten, maar het is een totaalplaatje: de mens en zijn leefomgeving. Samenleven, het samen leven is belangrijk, de groene omgeving en duurzaamheid, alles hoort erbij. En dat met behoud van de leefbaarheid van ons dorp. De Heemkundekring is bezig met een maquette van het Rosmalen van rond de jaren '50. Zij verwijzen ook naar de website waar je kunt kijken naar hoe het was toentertijd. Louise schrijft over bouwsels door de tijd en op allerlei plaatsen, van de Noordpool tot Afrika. Sjaak vertelt van de Bossche Stichting BAI, een architectuurnitiatief dat actief wil bijdragen aan de kwaliteit van de gebouwde omgeving en daarover de dialoog wil aangaan met (voornamelijk) professionals.

In de veranderende taak van de architect vertelt Michael Bol over zijn visie op bouwen: het gebruiken van zoveel mogelijk natuurlijke materialen, biobased en gericht op onbeperkte hernieuwbaarheid. Het werk van de stedenbouwkundige wordt uitgelegd. Inmiddels is dat veranderd en aangepast aan de nieuwe normen. We vertellen wat de visie achter plan Coudewater is en hoe het terrein wordt ingericht. Interessant om te zien hoe alle bouwers daar bezig zijn met oude en nieuwe gebouwen en hoe dat zich ontwikkelt in samenhang met de natuurlijke omgeving.

Dan hebben we natuurlijk nog een uitgelicht bestuurslid. Antoon de Groot vertelt hoe hij aankijkt tegen zijn bestuurswerk. Vrijwilliger Wil Vugs, lid van de Commissie Activiteiten die er ook nog van alles bij doet, wordt deze keer in het HEVO-zonnetje gezet.

Corrie de Rouw



Van het Bestuur

Met HEVO de zomer door

Ergens tijdens het hoogtepunt van de hittegolf in juni, ontving het bestuur een email van een betrokken HEVO-lid.

"Zij schreef : "De afgelopen dagen lees ik over aangewezen plekken waar mensen die geen of te weinig bescherming tegen de hitte hebben naar toe kunnen gaan. Ik zag bibliotheken, supermarkten en dergelijke. Op de site van Den Bosch vind ik daar helaas niets over. Kan HEVO daar tenminste voor Rosmalen iets in betekenen? Het is niet voor mezelf, ik beschik gelukkig over airco en buurtjes die overdag hier binnen de hitte willen afwachten: dat kan en mag. We moeten elkaar maar een beetje helpen denk ik zo. Misschien namens HEVO een extra berichtje uit laten gaan? Voor komende hitteperiodes, die er zeker zullen zijn, alvast afspraken maken met instellingen, winkels etcetera. In Rosmalen? De beschikbare plekken zullen op korte afstand van de woningen moeten zijn. Zo maar wat losse gedachten."

Dezelfde losse gedachten speelden ook bij mij al door het hoofd, zeker nadat het bestuur besloten had de feestelijke vrijwilligersavond op vrijdag 26 juni niet door te laten gaan vanwege de buitengewoon hoge temperaturen. Dat was overigens geen gemakkelijk besluit. De Ontmoeting heeft immers een flinke airco die het onder normale omstandigheden prima doet. Maar of dat die dag ook het geval zou zijn met bijna 140 bezoekers in de zaal, wilden we niet uit proberen. Bovendien moet iedereen ook nog op de een of andere manier van en naar De Ontmoeting komen door al die warmte heen. Gelukkig hebben alle vrijwilligers op tijd het bericht gekregen dat het evenement niet doorging. Met daarbij het vooruitzicht: van uitstel komt geen afstel. Ergens in oktober of november gaat het er toch van komen. Wel jammer van de energie die ik had gestoken om een WK-vlaggenbingo te maken. Met behulp en tegenwerking van AI had ik het bijna voor elkaar om 48 vlaggen te nummeren en 140 verschillende bingokaarten te maken.

Het uitstel van de vrijwilligersavond geeft aan dat het niet langer vanzelfsprekend meer is dat al onze zomeractiviteiten, altijd door kunnen gaan. Laten we hopen dat nieuwe hitte het prachtige zomerprogramma "Met HEVO de zomer door" niet al te veel spaken in het wiel zal steken. Ieder toekomstig besluit om iets wel of niet door te laten gaan, zou overigens wel geholpen zijn als we daar binnen HEVO een protocol voor zouden hebben. Ik denk dat dit echt iets is waar het bestuur zich over zou moeten beraden. Ook aanvullende maatregelen kunnen helpen, zoals nog betere airconditioning (ook in de Bestuurskamer!) en een taxidienst tijdens extreem warme dagen van en naar De Ontmoeting.

De mevrouw die de email schreef heeft uiteraard antwoord gehad. Daarin stond ook dat er vanuit HEVO en andere belangenorganisaties, zoals het Seniorenplatform, meer druk moet worden gelegd bij de gemeente om concrete verkoelplaatsen bekend te maken. Het zijn immers niet alleen senioren en ook niet alleen HEVO-leden, die lijden en zuchten met deze warmte. Maar als u zelf een koel huis heeft, denk dan ook nog eens aan die betrokken email die het bestuur ontving.

Eduard Dame, HEVO secretaris a.i.

Met Hevo op pad

Eind november krijg je de reisfolder 2027 met het Hevo Magazine

20 augustus Zandsculpturenfestijn in Garderen en een bezoek aan Amersfoort. Meer informatie en aanmelden bij: Birgit de Laat, brigitdelaat@home.nl of 06 10 38 52 35.

18 september bezoek aan Limburg: Thorn en een vaartocht van Maasbracht naar Roermond. Daarna kun je op eigen gelegenheid de stad bekijken. Meer informatie en aanmelden: Clementine van den Boogaard, Clementinevandenboogaard@gmail.com of 06 47 77 35 12.

13-17 oktober Ieper en omgeving. Je kunt contact opnemen met Birgit de Laat om te vragen of er nog een kamer vrij is: 06 10 38 52 35.

25 oktober het Zwanenmeer in de Stopera in Amsterdam. Informatie en aanmelden bij Marcel Griens, griens@home.nul of 06 11 38 76 01.

6 november Lady's Day, met de dames we bezoeken de breifabriek Marcienne in Heinsberg en kijken naar de modeshow. In Stevensweert lunchen we en dan naar het Museum van de Vrouw. Tot slot het diner in het Linssens Vertier. Informatie en aanmelden bij: brigitdelaar@home.nl of 06 10 38 53 35.

Kerstdagen 22- 27 december Cruise over de Rijn. Informatie: Gerard van Santvoort gptm.vansantvoort@outlook.com of 06 53 16 66 10.



Groote Wielen



Het nieuwe
Rosmalen



Coudewater

HEVO MAGAZINE LEZERSONDERZOEK VOORJAAR 2026; DE UITSLAG

Een keer in de 2 maanden valt het HEVO-Magazine bij de leden op de deurmat, in een 'glossy' uitvoering. De redactie wilde graag eens inzicht krijgen of het Magazine voldoende aansluit bij de interesses van leden. Daarom hielden we in mei en juni een lezeronderzoek. Met dit artikel willen we jullie op hoofdlijnen informeren wat dat onderzoek opleverde. In augustus besluit de redactie wat we met deze uitkomsten gaan doen.



Aanpak

Dit onderzoek is uitgevoerd door een projectgroep, bestaande uit Corrie de Rouw (eindredacteur), Aletta Brink (aspirant-lid redactie), Eduard Dame (lid bestuur communicatie) en Sjaak Floris (lid redactie en projectleider). We kregen daarbij hulp van meerdere mensen. Esther Geurts, onderzoeker bij de Universiteit van Maastricht, gaf advies bij de aanpak van het onderzoek. Wim Raaijmakers en Gerard Versteeg hielpen ons met de digitale vragenlijsten en de verwerking daarvan. Tini Kappen maakte het ontwerp voor de schriftelijke vragenlijst. Wilma van Wijngaarden, Annelies Claassens, Dini Voets, Susan Beekmans, Ina Ploem en Louise van Hoeven namen -samen met de projectgroep- de interviews voor hun rekening. We bedanken hen allemaal hartelijk!

Deelname

Via de Nieuwsbrief en website van HEVO kon een digitale vragenlijst worden ingevuld. Voor hen die liever schriftelijk reageerden werd in het meinumner van het Magazine een vragenlijst op papier gevoegd. Daarnaast werd met een aantal leden een interview gehouden, voor achtergrondinformatie. Van de ongeveer 3800 leden hebben er 824 aan het onderzoek meegedaan, ofwel 22%. De digitale lijst werd 373 keer ingezonden en van de schriftelijke lijst kwamen er 403 retour. Daarnaast werden er 48 mensen geïnterviewd. We zijn heel dankbaar voor deze grote respons. We weten nu beter hoe het blad wordt gewaardeerd!

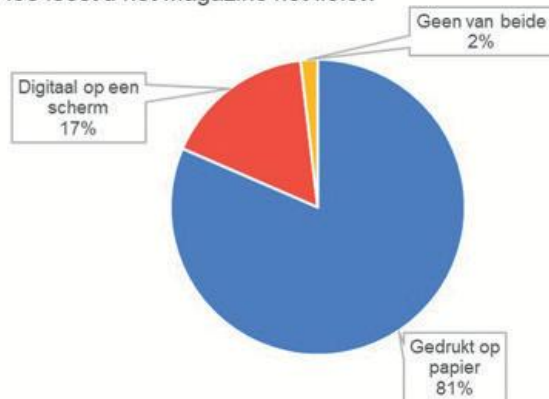
Gegevens van deelnemers

Van de 824 mensen die reageerden is 60% vrouw, 40% man en 85% is tussen de 66 en 85 jaar. Ongeveer 20% heeft een lagere of middelbare beroepsopleiding, 76% een middelbare of hogere opleiding. Aan de activiteiten van HEVO neemt 46% altijd deel en 36% soms. Verder is van hen die deelnamen aan het onderzoek iets meer dan 20% vrijwilliger bij HEVO.

Digitaal of op papier

Meer dan 90% leest het Magazine, altijd (76%) of meestal (17%). Dat is dus goed tot zeer goed! Ruim 85% leest het blad het liefst op papier. Als argument voor de gedrukte versie kwam het meeste naar voren dat dat fijner leest. Ook kan je het even weleggen, in het zicht en er dan later weer op terugvallen.

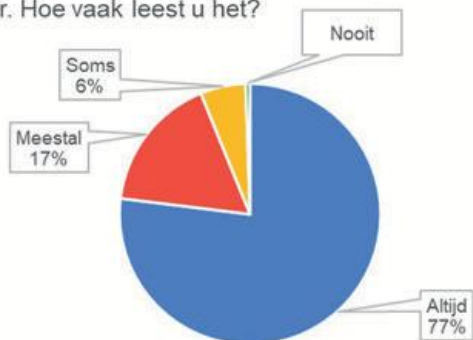
2. Hoe leest u het Magazine het liefst?



Het Magazine en de eigen interesse

Ruim 30% van hen die meededen aan het onderzoek lezen alles, anderen lezen meer selectief. Artikelen met informatie over HEVO leest men het liefst, 74% gaf dit aan. De agenda scoorde met 83% zelfs het hoogst. In de interviews werd door sommigen opgemerkt dat het blad de band met HEVO versterkt, een 'bindmiddel' is. Dat sluit aan bij de hoge score van 'HEVO-artikelen'. Daarnaast heeft ieder Magazine altijd een thema en die worden door ruim 50% gelezen. Daarvan scoorden 'Sociale veiligheid' en 'Oog voor elkaar'

1. Het Magazine komt iedere 2 maanden uit, 6x per jaar. Hoe vaak leest u het?



het hoogst, met 74% en 73%. Niet iedereen vindt een thema interessant. Er werd meerdere keren voorgesteld om kortere stukjes over meer diverse onderwerpen te plaatsen. De 4 columns worden het minst gelezen (tussen 25 en 30%) en zeer wisselend gewaardeerd. Bij columns is dat op zich niet zo vreemd, maar iemand zei 'misschien is 4 wat veel van het goede'.

De inhoud

Er zijn meer dan 200 suggesties voor onderwerpen binnengekomen. Met al deze aangereikte onderwerpen kunnen we jaren vooruit! Ze zijn in clusters samen te vatten: Ouder worden & gezondheid; Boeken, films, cultuur & musea; Creativiteit & hobby's; Koken & gezonde voeding; Reizen & bestemmingen; Spiritualiteit & levensbeschouwing; Natuur & tuinieren; Wonen & duurzaamheid en Geschiedenis & heemkunde. Een aantal mensen stelde voor om de thema's en interviews in te korten en met minder columns te gaan werken. De ruimte die dat oplevert kan dan gebruikt worden voor andere en meer korte onderwerpen.

Vormgeving en kwaliteit

Ruim 80% van de mensen die deelnamen aan het lezersonderzoek vindt de vormgeving van het Magazine aantrekkelijk tot zeer aantrekkelijk. De kwaliteit in zijn geheel werd zelfs door 85% als goed of uitstekend beoordeeld. Maar er zijn ook mensen die een andere mening hebben. Zo kwam naar voren dat het wel een erg duur blad is, met daaraan gekoppeld de vraag of het niet duurzamer kan en of dat geld niet beter besteed kan worden. Dan zijn er nog de cijfers die werden gegeven: het Magazine kreeg een 10 van 8% van de deelnemers. De 9 werd door 29% gegeven, 48% vond het een 8 waard en 12 % koos voor de 7. De 6 kreeg 2% en de 5 was het laagste met 1%.

Website en Nieuwsbrief

We stelden ook enkele vragen over het gebruik van de Website en de Nieuwsbrief. Wat opviel is dat leden die digitaal deelnamen aan het onderzoek meer de website bezoeken (vaak 26%, soms 60% en nooit 16%), dan zij die het schriftelijke formulier invulden (vaak 18%, soms 50% en nooit 32%). Dit lijkt ons logisch, de digitale deelnemers hebben zeer waarschijnlijk meer affiniteit met digitale middelen dan zij die schriftelijk deelnamen. De kwaliteit van de website krijgt een hoge waardering. Van de digitale deelnemers vindt 86% hem goed tot uitstekend, van de schriftelijke groep is dat 67%. De nieuwsbrief heeft een zeer groot bereik. Hij wordt door de digitale deelnemers altijd gelezen door 85% en soms door 12%. Bij de schriftelijke deelnemers zijn die percentages iets lager maar toch zeker ook nog hoog: 63% (altijd) en 20% (soms).

Conclusies

De belangrijkste (voorlopige) conclusies uit het lezersonderzoek zijn wat ons betreft als volgt:

- Het Magazine wordt zeer goed gelezen, met een overgrote voorkeur voor gedrukt op papier.
- Informatie over HEVO kan rekenen op de meeste interesse, gevolgd door thema-artikelen.
- De kwaliteit en de vormgeving van het Magazine worden als zeer goed beoordeeld.
- Er kwamen honderden zeer bruikbare suggesties binnen voor onderwerpen.
- Er wordt gepleit om de ruimte voor het thema en de columns in te perken en die te gebruiken voor meer diverse en korte artikelen.

In het magazine van september melden we wat we hier mee gaan doen. Allen die hebben meegedaan aan het lezersonderzoek: hartelijk bedankt!

De projectgroep:

Corrie de Rouw, Aletta Brink, Eduard Dame en Sjaak Floris

ARCHITECTUUR EN DE MENS

Al eeuwen en eeuwen is de mens, bewust of onbewust, bezig met architectuur. Als we wereldwijd kijken naar andere samenlevingen dan zien we dat de natuurvolkereen hun huisvesting aanpasten aan hun leefomgeving, het klimaat en de omstandigheden waarin ze leefden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de iglo's van de Inuit, de tipi's van de Native Americans, de (boom)hutten in de jungle, grotwoningen in berggebieden, tenten of tijdelijke beschutting in de woestijn. Nog verder terug in de tijd gebruikten de Neanderthalers in de natuur eenvoudige beschutting om zich te beschermen.



We zullen dit niet makkelijk architectuur noemen maar het is het wel. Heel doelgerichte aangepaste architectuur die in alle situaties rekening hield met de omgeving, de natuur, het doel. Zo min mogelijk een belasting vormend voor de aarde. Ook de bewoners waren als mens aangepast aan hun omgeving. De bouw van het lichaam, de huidskleur, de haren en dat is een natuurlijke ontwikkeling geweest. Het klimaat, de natuur is hierin het meest bepalend geweest. Er zijn meerdere ijstijden geweest in de geschiedenis waarin de mens door aanpassing heeft kunnen overleven. En dat alles zonder airco of verwarming.

Hoe gaan wij het nú doen, nu ons klimaat gaat veranderen? Het is een feit dat de afstand van de zon ten opzichte van de aarde kleiner aan het worden is. In het verleden zijn de ijstijden ontstaan omdat de afstand tussen zon en aarde juist groter werd. Doordat die afstand nu kleiner wordt, warmt de aarde op. Een tweede oorzaak is de vervuiling van de aarde die wereldwijd plaatsvindt. Zijn wij als mens nog steeds zo flexibel om ons aan te passen aan het veranderde klimaat? Zijn wij nog in staat de vervuiling die wij met zijn allen veroorzaken, effectief aan te pakken zodat de aarde leefbaar blijft?

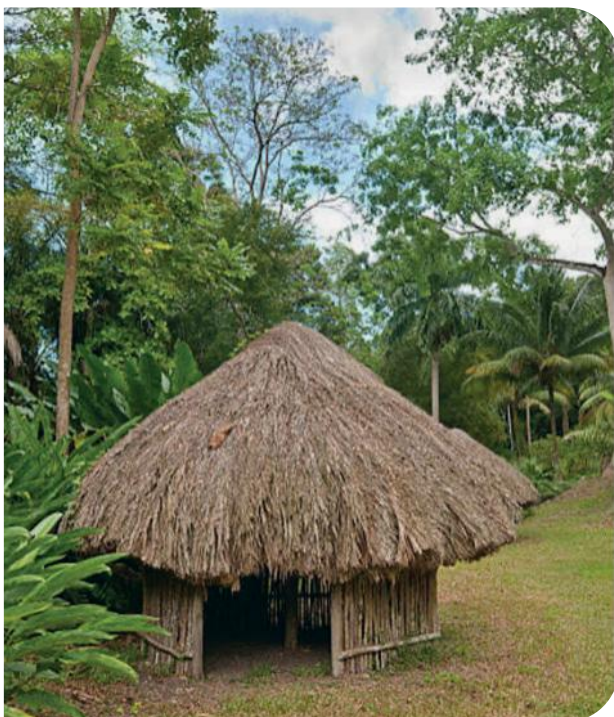
We kunnen nú met onze kennis, wetenschap en kunde, huizen en gebouwen ontwerpen met de meest geavanceerde technieken erin en architectonische hoogstandjes. Wat een eeuw geleden nog sciencefiction was, wordt nu al jaren in rap tempo gerealiseerd. Een stad als Dubai is daar een mooi voorbeeld van. We beseffen echter onvoldoende dat de opwarming van de aarde en de vervuiling niet opgelost worden met architectonische hoogstandjes. Het is een probleem op wereldniveau. De oplossing moet mogelijk zijn voor alle mensen over de hele wereld. Kan onze huidige manier van denken tot oplossingen komen? Wij hebben mogelijkheden gekregen om ons te ontwikkelen en onze creativiteit te gebruiken. Kan ons lichaam en ons brein (een architectonisch hoogstandje van onze schepper), zich dusdanig aanpassen aan het veranderd klimaat, dat we kunnen overleven? Kunnen we ons oude denken in vastgeroeste patronen loslaten? In de ijstijden is dat ons gelukt. Maar het wordt nu geen ijstijd maar een opwarming van en op de aarde. Hoe gaat de aarde hierop reageren? Hoe gaan wij hierop reageren? Is er nog voldoende samenwerking tussen ons mensen en de aarde, de natuur? Weten we überhaupt nog hoe we dat moeten doen: samenwerken?





Ons brein heeft een enorme potentie waar we nog maar een fractie van in gebruik is. Als we in staat zijn dat enorme bewustzijn wat bij iedereen in potentie aanwezig is, aan te boren dan zijn de mogelijkheden onbeperkt. Dan komen er nieuwe verrijkende en verrijkende antwoorden op de meest moeilijke vragen. Want de vragen die hier naar voren komen zijn ook zeer verrijkend. En daar zijn met ons huidige denken geen antwoorden meer mee te vinden.

Stel je voor dat je met je verbeelding, je fantasie, een ruimte binnen kunt gaan en daar in alle rust kunt blijven en vragen kunt stellen en dat je er, mits de vragen in alle eerlijkheid en oprechtheid gesteld worden, direct een antwoord op krijgt. In het verleden zijn op deze manier veel nieuwe ideeën en uitvindingen ontstaan. Wereldwijd waren mensen op een bepaald moment met dezelfde vragen bezig en kwamen tegelijkertijd wereldwijd dezelfde antwoorden. In de stripverhalen van Donald Duck is Willy Wortel een uitvinder die bij herhaling antwoorden kreeg van Lampje.



Het vraagt een rust en openheid van het brein, het denken, om in die staat van ontspanning te komen en die ruimte, binnen te gaan. Hier hebben we het dus over het bewust-zijn. Dat valt niet altijd mee in een samenleving die zo druk, gestrest en prestatiegericht is. Als senioren kunnen we, als we willen, volop gebruik leren maken van die ruimte. Wij hebben de tijd en mogelijk de rust om die ruimte op te zoeken en daar te toeven en die vragen te stellen waar we zelf geen antwoord op kunnen vinden.

Louise van Hoeven

Stilte

het ruisen van de stilte
streelt zachtjes mijn gehoor
in kerk, basiliek en kathedraal
zingt fluistering van serene rust
hersenspinsels voor even gesust

het ruisen van de stilte
het ritselen van een boom met loof
het kabbelen van een waterstroom
de fluistering zingt van diepe rust
drukte, hectiek voor even geblust

het ruisen van de stilte
streelt zachtjes mijn gehoor
en ik word stil van binnen
de stem van stilte, zo fragiel
is balsem voor mijn ziel

Trix

ANTOON DE GROOT



Antoon, je bent nu 2 jaar actief bij HEVO. Wat zijn tot op heden je ervaringen?

We zitten als HEVO in een veranderingsproces. We worden groter (nu bijna 4000 leden) en dat impliceert dat we van een clubke naar een professionele organisatie moeten groeien. We zijn echt uit onze jas aan het groeien. Natuurlijk zijn er al heel veel stappen gezet in die richting, maar we zijn er nog niet. Bijvoorbeeld het feit dat we BTW moeten gaan afdragen heeft nogal wat consequenties. Vrijwilligers moeten worden getraind, er moet een nieuw kassasysteem komen, de prijzen van consumpties moeten worden aangepast etcetera. De gemeente stelt zijn voorwaarden als we subsidie vragen. Willen we meer subsidie dan zal er een accountcontrole moeten plaatsvinden. Het vergt nogal wat inspanning omdat we als bestuur vinden dat we alles samen moeten doen met onze vrijwilligers en dat hun inbreng cruciaal is. Betrek dus die mensen bij de veranderingen, bijvoorbeeld in stuurgroepen, maar zorg dat er geen extra bestuurslaag komt en zeker geen bureaucratie.

HEVO gaat dus stuurgroepen vormen, hoe kijk jij daarnaar en in welke stuurgroep ben je actief?

De stuurgroepen zijn er ter ondersteuning van het bestuur en zullen bemenst moeten worden door mensen met ervaring op het gebied van de betreffende stuurgroep. Dus geen tweede

bestuurslaag, maar aanvullend een soort brug vormend tussen bestuur en vrijwilligers. Zelf ben ik nu betrokken bij het vormen van de stuurgroep vrijwilligersbeleid. We willen als bestuur van HEVO meer en gestructureerd aandacht besteden aan onze vrijwilligers en zaken die bij vrijwilligers spelen. Denk hierbij aan waardering, werving en selectie, scholing, begeleiding en continuïteit in het vrijwilligerswerk.

Daarnaast zijn er dus ook leden (vrijwilligersadviseurs) in de stuurgroep nodig die meedenken over en mede uitvoering geven aan het beleid met betrekking tot vrijwilligers. Helaas loopt werving voor deze stuurgroep niet echt goed. Meer informatie over de groep kunnen leden vinden op www.hevorosmalen.nl/vacatures.

Is er iets veranderd in het bestuur nu er 2 dames bijgekomen zijn?

Dat denk ik wel, heren zijn geneigd om rationeel te denken en te beslissen terwijl dames meer creativiteit in hun denken en beslissingen hebben. Ria voegt ook nog haar professionaliteit toe op het gebied van beheer van soortgelijke organisaties als HEVO en Annemarie brengt haar ruime bestuurlijke ervaring in. Daardoor ontstaat meer evenwicht in de besluitvorming. Maar ook Mecheline Heijmans heeft door haar kennis en ervaring binnen en van de HEVO een belangrijke rol in het bestuur.

Hoe kijk je naar het gegeven dat senioren een aparte plek in de samenleving innemen en HEVO dat mogelijk versterkt?

Daar denk ik toch anders over. Natuurlijk zijn onze activiteiten bedoeld voor mensen boven een bepaalde leeftijd maar we zoeken echt naar samenwerking met andere groeperingen die niet alleen uit ouderen bestaan. Ook de gemeente heeft dit in zijn beleid staan en wil dat er meer spreading plaatsvindt over de wijken heen. Samenwerking bijvoorbeeld met het Trefpunt in Maliskamp of met andere (sociale) organisaties binnen Rosmalen. Zoek elkaar op en doorbreek je isolement want samen word je sterker.

HEVO groeit mede doordat leden andere activiteiten willen dan hetgeen nu wordt aangeboden.

Dat klopt, maar ondanks dat we met ruimtegebrek zitten, moeten we zeker niet stoppen. We moeten creatief gaan kijken hoe we dat ruimtegebrek kunnen oplossen. We zijn daar mee doende. Een van de mogelijkheden zou nieuwbouw kunnen zijn, maar de gemeente is daar geen voorstander van en wil niet centraliseren maar juist spreading. Een andere oplossing is, zoals ik al eerder zei, samenwerking met andere organisaties bijvoorbeeld onze huiskamer is een project dat ook op andere locaties speelt en samenwerking, met behoudt van eigen opvattingen, is daar zeer wel mogelijk.

Samenwerking kan ook ruimte scheppen door bijvoorbeeld activiteiten te bundelen met andere organisaties. Ook kijken naar uitbreiding van onze openingstijden, kan een oplossing zijn. Waarom geen activiteiten op zaterdag en zondag? Biljarten kan bijvoorbeeld ook op zaterdag en zondag. Natuurlijk moet dat weer passen binnen hetgeen we op de zondagmiddagen doen en we moeten gastvrouwen en -heren hebben die dan De Ontmoeting bemensen. De winkel is behoorlijk vol, maar mijn inziens heeft HEVO de morele verplichting om te kijken of initiatieven van leden mogelijk zijn.

Doe je nog ander vrijwilligerswerk en wat zijn je hobby's?

Ik ben nu al 6 jaar op de maandagmorgen in de buurtwinkel in Maliskamp. Schappen vullen en boodschappen wegbrengen. Cello runt de buurtwinkel en er zijn iedere dag 10 tot 12 cliënten actief. Een aantal grote bedrijven in Rosmalen bestelt bij de winkel dingen zoals kaas, worst en



dergelijke als ze bijeenkomsten organiseren.

(Noot interviewers: Waarom doet HEVO dat niet bij de buurtwinkel?)

Dinsdagavond ga ik badmintonnen in Nuland. We passen op onze kleinkinderen en omdat ik 12 jaar voor Rosmalens Belang in de gemeenteraad heb gezeten (de laatste 8 jaar als fractievoorzitter) hou ik de gemeentepolitiek bij. Ook ben ik doende met technisch lego dat behelst

het bouwen van een auto die elektronisch op afstand bediend kan worden. En daarnaast leggen mijn vrouw en ik samen regelmatig legpuzzels.

Hoe verhoudt HEVO zich met de thuissituatie?

HEVO kost veel tijd en dat komt wel eens in conflict met de huissituatie. Ik probeer wel iedere middag thuis te zijn, mijn vrouw is minder mobiel en daardoor is het soms schipperen tussen thuis en HEVO.

Volgend jaar bestaat HEVO 75 jaar. Wordt daar wat aan gedaan?

We gaan er een breed jubileum jaar van maken en proberen om met meerdere activiteiten HEVO te laten zien in Rosmalen. Het moet het gehele jaar bruisen van activiteiten. Op 2 mei is er een grote happening bij De Ontmoeting waar we alle dingen die HEVO doet kunnen laten zien. We willen het jaar afsluiten met een vrijwilligersbijeenkomst.

Louise en Peter

"Samen met
onze
vrijwilligers
de
veranderingen
aanpakken"

BOSCH ARCHITECTUUR INITIATIEF

Voor HEVO Magazine ging ik in gesprek met Roel van Lent, voorzitter van het 'Bosch Architectuur Initiatief'. Het BAI is een stichting, en op hun website staat: "Wij willen een constructieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van de gebouwde omgeving in en om 's-Hertogenbosch. Wij geloven namelijk dat het vergroten van inzicht in de vormgeving van onze leefomgeving, en het aangaan van de dialoog hierover, een positieve invloed hebben op de planvorming."



Roel, wat was je drijfveer om voorzitter van het BAI te worden?

Het is belangrijk om vanuit ons beroep actief betrokken te zijn bij wat er in de stad en gemeente gebeurt rond bouwen en de omgeving daarvan. Want er is op dat gebied veel gaande. Het BAI wil daarin meedenken of zo nodig kritische vragen stellen. Daarnaast is het voor ons als architecten noodzakelijk om een netwerk van collega's en andere partijen te hebben. Het BAI wil dat faciliteren, wil mogelijk maken dat professionals elkaar ontmoeten. Toen de voorzittersrol van het BAI vacant kwam, nam ik die dan ook graag op me, om een zinvolle bijdrage aan deze doelen te leveren.

Om wat voor onderwerpen gaat het dan?

Een voorbeeld daarvan is de discussie over hoogbouw in Den Bosch. Vroeger mocht er niet

hoger gebouwd worden dan de toren van de Sint Jan, omdat deze het silhouet van de historische stad diende te bepalen. Bovendien werd dat door religieuze kringen wellicht gezien als hoogmoed. Dit is een van de redenen waarom het provinciehuis niet aan de Parade kon worden gebouwd en aan de rand van de stad werd neergezet. Waar het overigens heel goed staat en een markante plaats inneemt. Tegenwoordig wordt anders naar in de hoogte bouwen gekeken. We hebben het niet zozeer meer over de vraag óf er in de hoogte gebouwd wordt, maar meer waar en hoe hoog dan. Denk bijvoorbeeld aan de 3 'Amazones' aan de 'IJzeren vrouw'. Dat was de eerste hoogbouw in dat gebied. 10 jaar geleden wonnen zij zelfs de eerste prijs als beste gebouw van Den Bosch!

Hoe zit het BAI in elkaar, hoe werken jullie?

We zijn een kleine club. Het bestuur bestaat inclusief mijzelf uit 3 mensen en we hebben geen leden. In plaats daarvan hebben we mailinglijsten van mensen die we uitnodigen als we iets plannen. 3 door BAI betaalde programmamakers organiseren de activiteiten, met ondersteuning van vrijwilligers. Het geld daarvoor krijgen we via een subsidie van de gemeente Den Bosch, van sponsors uit de sector en van 'Vrienden van het BAI'. Tot een jaar voor de corona-periode hadden onze activiteiten een vrij breed bereik. Er namen bijvoorbeeld vaak senioren deel aan excursies naar interessante bouwprojecten. De gemeente halveerde in die tijd echter onze subsidie, waarna we meer op eigen benen wilden staan. Sindsdien richten we ons specifiek op architecten, stedenbouwkundigen, ontwikkelaars en bouwers. Ook de overheid en meer specifiek de gemeente Den Bosch betrekken we daarbij.

Kun je een voorbeeld geven van een activiteit?

Zeker. Regelmatig organiseren we een 'BAI Praat', een bijeenkomst rond een onderwerp dat op dat moment speelt. De deelname daaraan ontwikkelt

zich heel positief, steeds meer professionals uit de bovengenoemde beroepsgroepen nemen daaraan deel. Daarna is er altijd een borrel, zodat iedereen wat kan netwerken. In deze sector is dat heel belangrijk. Ongeveer een keer per jaar hebben we een 'BAI Praat XL'. Dat kan je meer zien als een kleine conferentie, waar we met sprekers dieper op een thema ingaan. Wat nog niet goed lukt is dat we de jongere professionals naar ons toehalen. In Den Bosch hebben we geen opleiding tot architect, zoals Eindhoven en Tilburg die wel hebben. In die steden trek je dan bijna automatisch ook de jonge mensen aan. Maar we blijven eraan werken en misschien moeten we maar eens een enquête houden, om te weten wat hen het meest interesseert.

Soms valt me op dat architecten nogal 'verheven' praten over hun vak. Herken je dat?

Roel schiet in de lach en knikt dan. Ja, dat klopt wel. Maar er is ook wel een verzachtende factor hoor. Onze opleiding, HBO of Universiteit, bestaat uit twee belangrijke delen. Aan de ene kant worden we opgeleid als kunstenaar, met als doel om mooie en esthetisch verantwoorde gebouwen en woningen te ontwerpen. Dat is de scheppende, de kunstzinnige kant. Maar aan de andere kant moeten die natuurlijk volgens de huidige normen in elkaar zitten. Ook moeten ze financieel haalbaar zijn én gebouwd kunnen worden. Vervolgens moet iemand het gebouw willen betalen, en mensen moeten het natuurlijk willen gebruiken of erin willen wonen. Dat is meer de praktische kant van ons werk. In principe hebben we beide kanten in balans. Toch voert in een presentatie vaak het wat jij noemt 'verheven' taalgebruik de boventoon.

En dan dat 'bouwen bouwen bouwen', wat de overheid momenteel wil. Wat vinden jullie daarvan?

Ja, begrijpelijke vraag, en daar vinden we ook zeker wat van. Natuurlijk moet er gebouwd worden zodat iedereen een goed dak boven zijn of haar hoofd heeft. Maar wat landelijk toch wel ontbreekt is een analyse van wat we nú nodig hebben en hoe de situatie over 10 of 20 jaar is. Nu al zijn er meer gezinswoningen dan er gezinnen zijn, terwijl in de huidige bouwplannen juist op dat type woning flink wordt ingezet. Het zou beter zijn vooral voor senioren te bouwen, waardoor er vanzelf gezinswoningen vrij komen. Daarnaast zijn er steeds meer mensen die alleen willen wonen en daar moet je ook rekening mee houden. Een ander aspect is de kwaliteit. Ons land heeft al eerder periodes gehad dat er flink gebouwd moest

worden, en daarbij werd de kwaliteit nogal eens uit het oog verloren. Wij zien het als een taak van het BAI om daar aandacht voor te vragen.

Iedere 5 jaar is er jullie wedstrijd van het mooiste gebouw. Vertel daar tot slot eens wat over?

We hebben dat net weer achter de rug, de verkiezing van de 'Beste Bossche Gebouwen', over de periode 2020-25. Het gaat dan overigens niet alleen om gebouwen maar ook om de omgeving daarvan. Iedere partij in de stad kon een gebouw of een project nomineren, die werden beoordeeld door een jury van vakmensen. De criteria daarbij waren goed opdrachtgeverschap, ontwerp kwaliteit, innovatie en maatschappelijke betekenis. Daarnaast kon het publiek stemmen, wat door ruim 4000 mensen werd gedaan. De keuze was groot, er waren maar liefst 52 inzendingen! Het voert te ver om nu alle winnaars te benoemen, dat is te lezen op de website van BAI. Maar wel leuk om te vertellen is dat in de categorie 'Stedenbouw en Landschap' een project in Rosmalen de prijs won. Ik heb het dan over woonbuurt 'Stek' in De Groote Wielen. Bezoek maar eens hun website (www.stekindegrootewielen.com) of ga er eens kijken!

Sjaak Floris

ARCHITECTUUR VAN HET LEVEN

Het leven gegeven om te beleven
Te ervaren hoe ons schip
De zeeën van het leven
Bevaart op volle kracht
Of strandt op een klip
Kan langzaam weer komen
Op gang, met wind in de zeilen
Afstand afleggen in mijlen
Koers mogelijk bijgesteld
Wind die dat verteld
Ook stormen kunnen woeden
Overboord kun je slaan
Al ploeterend en proestend
Weer aan boord, poetsend
Alles schoon, spik en span
Ga je verder want je kan
architect van het leven
Door de schepper gegeven
Vertrouwen opbouwen
Wij allen weten ervan.

Louise van Hoeven



HOE EEN KLEIN DORP DE RUIMTE KREEG

Ik kwam in contact met Jos Korsten (79 jaar). Jos is lid van de Heemkundekring Rosmalen. Hij nodigde me uit in hun domein in Perron 3. Daar is een grote maquette in aanbouw waarop tientallen gebouwen, gemaakt door Rien van Hassel, een beeld geven van het centrum van Rosmalen rond 1950. Het is Rosmalen aan de vooravond van een tijdperk waarin het dorp onherkenbaar zal veranderen.....

Ben je een geboren en getogen Rosmalenaar?

Nee, ik ben in Den Bosch geboren, in het Carolus, en via Nuland en Hintham in Rosmalen terecht gekomen. Nadat ik trouwde, woonde ik weer in Hintham en van daaruit ben ik één van de gelukkigen geweest om aan een heel interessant architectonisch project te mogen meedoen, namelijk de Kattenbosch. Het bijzondere was dat ieder huis daar een eigen indeling kon krijgen. Heel bijzonder, terwijl er ook was nagedacht over de omgeving waarin de kinderen zouden opgroeien.

Autoloze binnenstraten met parkeerplaatsen aan de buitenkant. Mijn kinderen hebben daar de tijd van hun leven gehad. Maar terug naar het onderwerp Architectuur: er werden bij de Kattenbosch bijzondere materialen gebruikt, bouwen met open betonblokken. Die gaven heel veel sfeer binnen en maakten een snelle bouw mogelijk. Je kon er overal muren mee plaatsen, die jammer genoeg nogal wat geluid doorlieten.

Hoe zet je de groei van Rosmalen in historisch perspectief?

Rosmalen is vanuit de geschiedenis een geïsoleerd dorpje geweest, vanwege de geografische ligging, met een hoger droog zanderig deel waar gewoon kon worden en een lage polder die vanaf de veertiende eeuw altijd onder Maas-water liep. Dat betekent dat er nooit de mogelijkheid was om te groeien. Doordat halfweg jaren '30 de stuw bij Lith werd gebouwd, kwam er een einde aan die overstromingen. Dus kon er nagedacht worden over uitbreiding. Maar toen kwam de oorlog. Er werd heel veel verwoest, ook in het buitengebied. Er zijn toen 87 boerderijen verwoest of afgebrand. Die zijn na de oorlog herbouwd, lijken vaak op elkaar en hebben allemaal rode dakpannen. Er zitten gevelstenen in met het jaartal 1947 en een leeuw die uit de as herrijst. Dat is al een heel aardig architectonisch gegeven. Dat Rosmalen lang niet kon uitbreiden, was een reden waarom alles lange tijd hetzelfde is gebleven: met eenvoudige huizen,



ondermeer sportclubs en muziekverenigingen.

Hoe zou jij Rosmalen van net na de oorlog beschrijven aan hen die Rosmalen niet kenden?

Het was een klein dorp, veel ruimte, zandpaden, weinig verharde wegen en dus ook geen trottoirs. Het was een agrarisch dorp, zelfvoorzienend. Met opvallend veel aannemers en stratenmakers. Toen begon dan de échte groei van Rosmalen. Zoals al beschreven moest na de Tweede Wereldoorlog jarenlang van alles hersteld worden: boerderijen in het buitengebied en beschadigingen in het dorp. Het was veel werk. Maar tegen 1960 begon het, toen veranderde Rosmalen in razend tempo. In 1960 werden plannen gemaakt voor 't Ven, daarna kwam de Hondsborg, Hintham Zuid, Sparrenburg, in 1980 de Overlaet en nu de Groote Wielen. Aanvankelijk was er eenvoudige bouw met nogal veel rijtjeshuizen. Er was woningnood, ja, toen ook. Er moest dus snel gebouwd worden en die eenheidsworst was natuurlijk ook goedkoper.

heel veel boerderijen en een paar mooie villa's. Die boerderijen kon je vaak vlakbij de kerk vinden en ook op terpen, want daar was het hoog en dus droog. Eind 19e eeuw ontdekten rijke mensen vanuit Den Bosch, dat je in Rosmalen heel mooi kon wonen. Er was de zandverstuiving en heel veel bossen met landgoederen. Daar ontstonden villa's. In eerste instantie als zomer-verblijf, maar na pensionering vaak als permanent verblijf. Zo was er villa Vreeburg (nu Fleurie), Heer en Beek, de Duinsche Hoeve, Duinendael, Zuiderbosch, villa Vijverberg en de Gele Hoeve. Dat veranderde veel. Deze nieuwe bewoners hadden

geld en veel invloed. Ze deden ook veel en steunden

"Een goed passend plan is zo, dat het lijkt, alsof het er altijd al is geweest!"

Het waren niet alleen maar Rosmalenaren die in die uitbreidingen terecht kwamen.

Klopt. Er kwamen mensen uit alle regio's hier. Voor die tijd hadden de Rosmalenaren het zelf voor het zeggen, nu kwamen er opeens mensen overal vandaan en die hadden ook een mening! Die grote aantrekkingskracht van Rosmalen kwam onder andere ook door de aanwezigheid van de A2 en A59. Goede bereikbaarheid. Die nieuwe mensen kwamen in allerlei besturen, ook in de gemeenteraad. Zij hadden het over groter en meer, niet over in standhouden en bewaren. Er zijn toen veel gebouwen tegen de vlakke gegaan voor nieuwbouw.

Als je de geschiedenis zou kunnen terugdraaien, welke mooie historische gebouwen zou je terug willen halen?

Ik zou villa Fleurie, terug willen brengen naar de oorspronkelijke staat. Er weer een soort burgemeesterswoning van maken, compleet met park en al. In 1955 is de laatste burgemeester daaruit vertrokken. Het is toen het gemeentehuis geworden. Toen dat te klein werd, wilde men het uitbouwen, maar de gemeenteraad hield dat tegen, want daar was een prachtig park, een groene long, tot aan de pastorie. En dat mocht niet weg.

Later is het alsnog verdwenen...

Wat springt er voor jou uit in die ontwikkeling?

Eigenlijk het nieuwe winkelcentrum. Maar daar is het jammer, dat ze bijvoorbeeld een terras hebben gemaakt bij dat Grandcafé. Een mooie klassieke serre, zou in mijn ogen veel mooier zijn geweest. En natuurlijk De Groote Wielen, omdat ze daar geëxperimenteerd hebben met veel typen woningen. Daar is veel diversiteit!

Als Rosmalenaren in 2075 terugkijken, wat zien ze dan nog van het oorspronkelijke dorp?

Het kan niet veel meer veranderen, of ze moeten gaan slopen, en die tijd is zo'n beetje voorbij. Wat ik wel veranderd zou willen zien? Het zou wel leuk zijn als er nog ergens een soort Kattenbosch zou kunnen bijkomen met zijn mogelijke individuele woonwensen, straten die niet vol staan met auto's en kinderen weer spelend op straat.

Mattie Daniëls

Bezoek de website van heemkundekring Rosmalen. Kijk daar bij collectie/films/tijdstukken. Zie de tijdstukken 'Rosmalen bij Hoog en bij Laag' en 'Oorsprong van de Driesprong'

WILL VUGS



"Als
sam



Will Vugs is geen mens om stil te zitten. Sinds 4 jaar is hij actief als lid van de Evenementencommissie van HEVO waarvan hij officieel notulist is. Iedere maand woont hij de vergaderingen bij. Daarnaast is hij iedere 2 maanden notulist van de Activiteitencommissie. Maar daar houdt het bij lange na niet mee op. Met groot plezier helpt hij mee bij de vaste dansmiddagen. Op die dagen tref je Will achter de tafel met muntverkoop. Net als tijdens zijn werk vroeger blijkt hij degene te zijn aan wie je je verhaal kwijt wilt. Hij is een goed luisteraar. En een goede samenwerker: Will blijft benadrukken dat je in De Ontmoeting dingen nooit alleen doet. Net zoals je met alles in het leven dingen samen doet.

Will, het zwaartepunt van je activiteiten ligt bij de Evenementencommissie. Wat doet die commissie precies?

De Evenementencommissie komt iedere maand bij elkaar. We stellen ieder jaar een schema op van geplande activiteiten. Er zijn terugkerende activiteiten zoals 2 keer per jaar een landenfestival en de opfriscursus rijvaardigheid. Daarnaast bereiden we nu al de viering van het 75-jarig jubileum voor. Daarbij hanteren we het draaiboek van 5 jaar geleden. We maken dankbaar gebruik van dat draaiboek dat via Sharepoint voor iedereen die het nodig heeft beschikbaar is. Heel 2027 gaan we samen met andere commissies verschillende activiteiten organiseren. De belangrijkste vieringen vinden op 2 mei plaats in De Ontmoeting en op 3 december in de Kentering.

Je bent dus al 4 jaar lid van die commissie?

Daarvoor was ik al langer, zoals velen, 'slapend lid', waarmee ik bedoel dat ik geen vrijwilliger was. Nu doe ik meerdere vrijwilligerstaken. Als notulist van de Evenementen- en Activiteitencommissie val ik soms in voor de vaste notulist van het bestuur. 2 keer per week, op de dinsdagmiddag en de woensdagavond coördineer ik samen met Tiny Martens het rikken. Bij iedere activiteit is er lief en leed. Deelnemers zijn vaak alleenstaand. Activiteiten zijn er ook voor het sociale contact, waarmee je eenzaamheid bestrijdt. Bij ons gaan Mieke van den Berg en Elly Martens nog een stapje verder door de 'afdeling lief en leed', met speciale aandacht voor zieke leden. In dat geval leggen we allemaal een euro in voor bijvoorbeeld een kaartje. Want je doet het allemaal samen. Lief en leed worden ook veelvuldig gedeeld aan de tafel waar ik tijdens de dansavonden munten voor consumpties verkoop. Hele levensverhalen worden er verteld.

Je bent op veel fronten actief. Was je dat altijd al?

Na mijn werk als activiteitenbegeleider op Coudewater ben ik 22 jaar ambtelijk secretaris van

**s vrijwilliger werk je altijd
men!"**



de ondernemingsraad geweest. Ik heb er allerlei fusies meegemaakt. In mijn vrije tijd heb ik 25 jaar in het bestuur van Abvakabo gezeten. Mijn vader zat ook al in het bestuur van KABO Rosmalen. Als jongen ging ik met mijn vader mee. Mijn vader werkte ook op Coudewater, als hoofd van de schilders bij de technische dienst. Ik beschouwde het als normaal dat je je actief inzette. Mijn moeder was net als mijn vader actief bij voetbalvereniging Maliskamp. Ik ben ermee opgegroeid. Het maakte dat ik ook ongeveer 30 jaar gemeenteraadslid en commissielid voor de SP was, zitting had in de landelijke groepsraad gezondheidszorg van Abvakabo en lid was van de raad van toezicht van het pensioenfonds. Voor al mijn inspanningen ben ik, alweer een tijd geleden, beloond met een onderscheiding in de Orde van Oranje-Nassau. Een en ander hield in dat ik veel van huis weg was. Toch heeft mijn vrouw nooit geklaagd. Zij had haar eigen bezigheden. Nu ben ik iedere week gemiddeld een dag of 2 bij HEVO.

Wat vind je het leukste om te doen?

Ik hou van lezen en puzzelen. Ik lees het liefst thrillers. Op dit moment lees ik boeken van James Patterson. Van de 96 boeken die hij geschreven heeft moet ik er nog 29 lezen. Ik vind het een sport om kringloopwinkels af te speuren naar goede boeken die ik voor een habbekrats kan kopen. Thuis heb ik kasten vol. Allemaal gelezen. Over mijn boekenkasten gesproken: het meest trots ben ik op de oude boekenkast die ik tegen betaling mee kon nemen van de oude jongensschool in Rosmalen. Die is meer dan 100 jaar oud en die heb ik zelf gerestaureerd.

Wat is het leukste om te doen bij HEVO?

Ik denk dat dit toch het munten verkopen is. Dat levert altijd veel aanspraak op. Ik doe dat samen

met Marina Maas. Er zijn blauwe en gouden munten van respectievelijk 1 en 2 euro. Het is onze bedoeling dat mensen tegen gereduceerde prijzen een gezellige tijd hebben. Mensen kunnen daar bij mij ook hun verhalen kwijt. Dat was vroeger in de ondernemingsraad ook al zo. Blijkbaar ben ik een goed luisteraar. En ik hou het voor me. Je moet ervoor zorgen dat je niet meer doet dan je aankunt. Daarnaast vind ik de Evenementencommissie een leuke commissie. De werkzaamheden zijn heel divers en die afwisseling maakt het leuk. Je moet regelmatig onbetreden paden begaan en dat is uitdagend. Er komen steeds nieuwe mensen bij. Ik denk dat ik het nog lang zo blijf doen.

Als ik het goed begrijp ben je ook al lang lid van HEVO?

Een grappig gegeven is dat mijn vader al lid van HEVO was. Hij deed mee aan toenmalige dagreizen. In die tijd kon je aandelen van HEVO kopen. Dat is te vergelijken met crowdfunding van nu. Na mijn 44-jarige loopbaan op Coudewater/GGZ Oost Brabant ben ik 10 jaar geleden met pensioen gegaan en lid van HEVO geworden. Het is er altijd gezellig. HEVO werkt als een magneet. Het merendeel van de leden komt uit Rosmalen, maar er zijn ook leden uit de wijde omgeving, zoals Empel, Den Bosch en Nuland. Je hoort weinig mensen klagen. Ouder worden gaat natuurlijk gepaard met gebreken, maar er hangt altijd een positieve sfeer. Er wordt rekening gehouden met ouderen, bijvoorbeeld met hun vergeetachtigheid. En er zijn nog steeds veel leden die digitaal niet vaardig genoeg zijn. Daarom vind ik het jammer dat er geen gedrukte folder van activiteiten meer is. Die zou nog steeds welkom zijn. Die zouden we dan ook mee kunnen geven aan potentiële nieuwe leden.

Wat betekent ouder worden voor jou?

Dat we het langzaam steeds beter hebben gekregen, en dat we daar ook wel hard voor gewerkt hebben. Ondanks dat ik geboft heb met een paar dingen. Een mooi verhaal in dit verband is dat er zo rond mijn 18e gevraagd werd of er iemand interesse had om lijnen te trekken in nieuwe sporthallen. Ze hadden iemand nodig die goed was in afmeten en dat was ik toevallig. Dat was zeer lucratief. We kregen 2,50 gulden per meter. In de weekenden en tijdens vakanties reden we stad en land af, tot in België en Duitsland, om lijnen te trekken. Dat heb ik zeker 3 jaar gedaan en aan het eind van die tijd had ik genoeg geld om een nieuwe auto te kopen. Ook ben ik een tijd roadie geweest voor het orkest van mijn broer, 'Sort Out'. Later reed ik de bus van de 'Shuffles', met Albert West, Jan van Creij, Hans van Liempt en Henk van de Heuvel. We deden zelfs optredens in België en vielen op met onze rauwe kleding. We deden soms wel 3 optredens op een dag. Ook op het vlak van secundaire arbeidsvoorwaarden kregen we het steeds beter. In de tijd van mijn vader kregen de artsen van Coudewater ieder jaar met Kerst een gans, terwijl de overige werknemers niets kregen. De social hostess Uck Garrels vond dat niet eerlijk en pleitte voor een kerstcadeau voor iedereen. Dat is er gekomen. Zij stond aan de wieg van het eerste kerstpakket. Er was ook een actieve personeelsvereniging. Deze personeelsvereniging bestaat nog steeds maar nu onder de naam 'Vrienden van Coudewater' en zij organiseert nog ieder jaar een stedentrip. Dit jaar ga ik voor de 31e keer mee, de reis gaat naar Ierland. Ook is er ieder jaar een Dag van de Gepensioneerden die gehouden wordt in het clubhuis van de golfclub.

"Meld je aan als vrijwilliger, je krijgt veel waardering en het is leuk om te doen!"

Heb je nog wel tijd over voor je gezin?

Mijn vrouw Gemma en ik hebben 2 dochters. Ze zijn allebei getrouwd en wij hebben daardoor 5 kleinkinderen gekregen die nu in de leeftijd zijn van 19 tot 22 jaar. We komen iedere week een keer bij elkaar. Vroeger kwamen de kleinkinderen mee, maar die hebben hun eigen leven gekregen. Ze komen nu op eigen initiatief bij ons aan. We zijn altijd hecht geweest. Dat heeft met onze eigen oorsprong te maken. Toen mijn vader na de oorlog op Coudewater werkte was het een voorwaarde dat hij op het terrein kwam wonen. Maar dat wilde mijn moeder persé niet. Daarom gingen we net buiten het terrein op de Graafsebaan wonen in een gezellig buurtje. De familie van mijn vrouw woonde aan de Striensestraat. Daar bouwden ze



eerder met elkaars hulp een aantal boerderijen op een rij. Het was indertijd gebruikelijk dat je elkaar hielp. Met als gevolg een zoete inval. Gemma komt uit een gezin met 13 kinderen.

Dat klinkt als een vol en rijk leven. Waar ben je op dit moment vooral mee bezig?

Er gaat veel tijd zitten in het organiseren van de dansmiddagen. We maken gebruik van livemuziek en daartoe hebben we een pool aan orkestjes. Maar die hebben zo hun eigen agenda en uitdagingen. Gelukkig kent onze voorzitter Jos van Raak veel mensen. Daarnaast ben ik vrijwilliger bij 'FietsENmenu' vanuit Soos Satisfaction dat gehouden is op 30 mei jongstleden. Deelnemers fietsten een route langs diverse dorpen waar steeds een culinair natje en droogje klaarstond. Het was de laatste editie omdat Leander Pennings ermee stopt. En tot slot ben ik vrijwilliger bij 'Samenloop voor Hoop' op 5 en 6 september, deze keer in het centrum van Rosmalen. Ja, het klopt wel dat mijn vrouw zegt dat ik niet stil kan zitten...

Johan Verstegen

Will (1951) is geboren in Den Bosch en opgegroeid aan de Graafsebaan in Hintham. Will heeft de sociale academie gedaan. Na een aantal jaren als activiteitenbegeleider gewerkt te hebben, werd hij benoemd tot ambtelijk secretaris van de OR van Coudewater. Dit bedrijf fuseerde tot wat nu GGZ Oost Brabant heet. De laatste 15 jaar was Will beleidsmedewerker ARBO. Will was 30 jaar actief in de gemeentepolitiek, waarvan 17 jaar lang als gemeenteraadslid. Will woont, samen met Gemma, nu al weer enige jaren in Empel. Ze hebben samen twee dochters en inmiddels 5 kleinkinderen. Hij is nu circa 4 jaar lid van de Evenementencommissie.



De Musikverein is de huiszaal van De Wiener Philharmoniker



Sydney Opera House is een gebouw voor opera en andere podiumkunsten. Het is de thuisbasis van het Sydney symphonie orkest

DE MOOISTE CONCERTZALEN

Het gebouw is op 6 januari 1870 voor het eerst in gebruik genomen. Het is gebouwd op door Kaiser Franz Joseph geschonken grond. De architect was de Deen Theophil Hansen en de opdrachtgever was het Gesellschaft der Musikfreude. De Gouden Zaal (Goldener Saal) die je ongetwijfeld kent van het Nieuwjaarsconcert op 1 januari ieder jaar vanuit Wenen, heeft een capaciteit van 1744 zitplaatsen en 300 staanplaatsen. Deze zaal wordt vaak samen met het Concertgebouw en de Berliner Philharmonie genoemd als een van de beste concertzalen ter wereld.

Waarom klinkt de zaal zo goed? De zaal heeft, net als het Concertgebouw, een klassieke 'shoebox'-vorm: lang, relatief smal en hoog wat ideaal blijkt ideaal voor symfonische muziek. De afmetingen zijn bijna perfect voor natuurlijke reflecties van het geluid: ongeveer 49 meter lang, 19 meter breed en 18 meter hoog. De vele ornamenten, beelden, balkons en versieringen breken geluidsgolven en verspreiden het geluid gelijkmatig door de zaal. Ook staat de zaal bekend om haar bijzondere combinatie van warmte, rijkdom en helderheid, vooral bij strijkers. Naast de grote zaal zijn er nog 3 andere zalen, de Brahmsaal met circa 600 plaatsen, Gläserner Saal/Magna Auditorium met 300 plaatsen, de Metallener Saal met 70 plaatsen en de Steiner Saal/Host Haschek Auditorium met 60 plaatsen.

Het gebouw is in oktober 1973 geopend en staat vanaf 2007 op de Werelderfgoedlijst van Unesco. Het is ontworpen door de Deen Jørn Utzon. De Hamer Hall (oorspronkelijk geopend als Melbourne Concert Hall), wordt beschouwd als een van de beste concertzalen van het zuidelijk halfrond. De zaal onderging in 2012 een grote renovatie waarbij de akoestiek verder werd verbeterd. De zaal heeft een capaciteit van 2679 stoelen en deze liggen in terrasvorm rondom het podium maar niet aan de achterzijde.

De akoestiek in de Hamer Hall is ontworpen voor zowel orkest- als andere concerten. Hamer Hall wordt vaak geprezen omdat bijna alle zitplaatsen een goede luisterervaring bieden. Bij de renovatie zijn onder andere de zaalvorm, stoelen en akoestische reflecties aangepast om het geluid helderder en gelijkmatiger te maken.

Onder musici bestaat zelfs een oud grapje: "Australië heeft de beste concertzaal ter wereld: de buitenkant staat in Sydney en de binnenkant in Melbourne". Daarmee bedoelen ze dat de Sydney Opera House iconischer (beeldender) oogt, maar dat veel muzikanten de akoestiek van Hamer Hall verkiezen. Qua pure klassieke-akoestische reputatie worden het Concertgebouw en de Berliner Philharmonie meestal nog iets hoger aangeslagen, maar Hamer Hall hoort zeker bij de wereldtop.





Het Concertgebouw in Amsterdam

Het gebouw is ontworpen door Pierre Cuypers en was eind 1886 gereed. In de grote zaal staan 1971 stoelen en in de kleine zaal 437. Het staat bekend als een van de concertzalen met de beste akoestiek ter wereld. Dat komt door een combinatie van factoren.

De vorm van de zaal: de Grote Zaal heeft (evenals de Musikverein) een shoebox-vorm. Deze vorm zorgt ervoor dat geluidsgolven op een natuurlijke manier door de zaal worden verspreid.

Afmetingen: de lengte, breedte en hoogte van de zaal blijken bijna ideaal voor symfonische muziek. Het geluid krijgt genoeg ruimte om zich te ontwikkelen zonder dat het onduidelijk wordt.

Materialen en decoratie: de houten vloeren, muren, balkons en ornamenten reflecteren geluid op een gunstige manier. De vele details helpen het geluid gelijkmatig te verspreiden.

Nagalmtijd: de Grote Zaal heeft een relatief lange nagalmtijd (ongeveer 2 seconden wanneer de zaal gevuld is). Daardoor klinkt een symfonie rijk, warm en vol.

Toeval en ontwerp: toen het Concertgebouw in de 19e eeuw werd gebouwd, bestond moderne akoestische wetenschap nog nauwelijks. Veel van de uitstekende akoestiek bleek achteraf een gelukkig resultaat van gekozen afmetingen en bouwstijl.

Samen zorgen deze eigenschappen ervoor dat musici zichzelf en elkaar goed kunnen horen, terwijl het publiek overal in de zaal een helder, warm en ruimtelijk geluid ervaart.



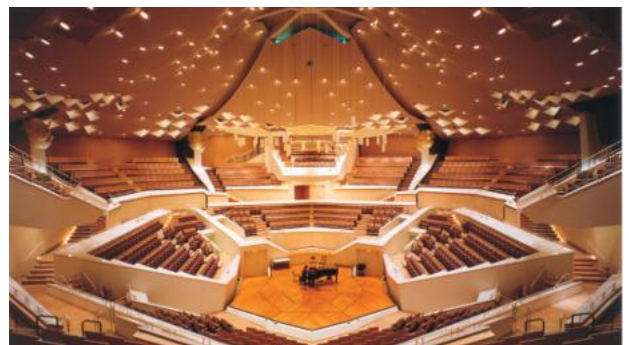
Berliner Philharmonie is de thuishamer van de Berliner Philharmonic

Het gebouw bevindt zich aan de Herbert von Karajan Straße, genoemd naar de chef-dirigent van de Berliner Philharmoniker die het langst in die functie heeft gediend. De oude thuisbasis werd verwoest tijdens de Tweede Wereldoorlog en Von Karajan drong aan op nieuwbouw van het hoofdkwartier van de Berliner Philharmoniker in het gebied van Berlijn dat bekend staat als het Kulturforum, niet ver van de Potsdamer Platz. Het gebouw is ontworpen door architect Hans Scharoun en geopend in 1963. Hij introduceerde het zogenaamde 'vineyard'-ontwerp. Het podium ligt vrijwel in het midden met publiek op terrassen eromheen. Hierdoor zit vrijwel iedereen relatief dicht bij het orkest, ontstaat een zeer helder en gedetailleerd geluid en voelt de muziek directer en ruimtelijker aan. De capaciteit van de zaal is 2440 stoelen.

De grote zaal van de Berliner Philharmonie heeft ook een wereldberoemde akoestiek, maar anders dan die van het Concertgebouw dat de klassieke shoebox-vorm gebruikt. Veel luisteraars beschrijven de klank van het Concertgebouw als warm, vol, romantisch en de klank van de Berliner Philharmonie als helder, transparant en precies.

Welke klank 'beter' is, hangt af van smaak en het soort muziek. Voor laatromantische componisten zoals Gustav Mahler of Anton Bruckner geven sommigen de voorkeur aan de warmte van het Concertgebouw. Voor muziek waarbij detail en transparantie belangrijk zijn, waarderen velen de Berliner Philharmonie juist meer.

Peter Lammers





STEDENBOUWKUNDE IN 'S-HERTOGENBOSCH

Als je het over architectuur hebt, heb je het ook over stedenbouwkunde. Daarover ging ik in gesprek met 2 van de stedenbouwkundigen van onze gemeente 's-Hertogenbosch, Reinout Crince en Merijn de Veer. Reinout richt zich vooral op de strategische kant van de gemeentelijke stedenbouw en Merijn heeft onder andere Rosmalen en De Groote Wielen als aandachtsgebied

Reinout en Merijn, om te beginnen, wat houdt jullie werk als stedenbouwkundige in?

Het begint uiteraard met een opleiding, aan een van de Academies voor Bouwkunde, zoals die van Tilburg, of aan de Technische Universiteit van Delft of Eindhoven. Wat je er leert, is het ruimtelijk vorm geven aan de samenleving. Vroeger heette onze functie stedenbouwkundige, dus zonder de letter 'n'. Een 'stede' is een plek of plaats, wat aangeeft dat we ons breder richten dan op de stad als geheel!

Bij de invulling van ruimte gaat het niet alleen om doelmatig gebruik, maar ook om aantrekkelijkheid. Mensen moeten er immers goed kunnen samenleven en elkaar kunnen ontmoeten. Een stedenbouwkundige werkt op de brede schaal van de hele gemeente, meestal vele jaren vooruitkijkend. We doen dat op basis van de 'Omgevingsvisie', die de gemeenteraad vorig jaar vaststelde. Deze visie geeft voor onze hele gemeente richting aan de ruimtelijke ontwikkeling op de langere termijn.

Ik heb de 'Omgevingsvisie' bekeken, een omvangrijk verhaal! Hoe krijgt dat handen en voeten?

De omgevingsvisie kijkt 25 jaar vooruit en wordt door ieder nieuw college geactualiseerd. En zoals

gezegd, Stedenbouw gaat over meer dan alleen bouwen. Er zijn vier wenselijke 'ontwikkellijnen' in vastgelegd, genaamd: (1) groots vergroenen, (2) bouwen aan generaties, (3) welvarend welzijn en (4) vorstelijk verbinden. Die 4 ontwikkelingen richten zich op vier 'Bossche gebieden', omdat je niet de hele gemeente over één kam kunt scheren. De gebieden zijn (1) de brede binnenstad, (2) de stedelijke wijken, (3) de landschappelijke wijken en (4) de dorpen en Bossche buitens. Aan de hand van de 4 ontwikkelingen worden per gebied keuzes gemaakt. De indeling in gebieden moet er ook voor zorgen dat de blik niet te snel naar vooral het centrum van de stad wordt getrokken. Er moet immers evenwichtige aandacht zijn voor de hele gemeente.

Het klinkt nog wat abstract. Hebben jullie een voorbeeld?

Jazeker. Rosmalen hoort bij de 'landschappelijke wijken'. In het nieuwe collegeprogramma staat het stationsgebied van Rosmalen benoemd als ontwikkelgebied. Er zijn ontwikkelingen mogelijk, onder andere waar nu nog het oude gebouw van het Rodenborch-college staat. Aan de orde is de vraag hoe we de mogelijkheden daar in



Reinout Crince

Merijn de Veer

samenhang met andere ontwikkelingen gaan invullen. Zo wil het college dat het stationsgebied beter wordt verbonden met het centrum van Rosmalen. Dit is dus de opgave en met de hoofdlijnen in de omgevingsvisie als 'bril' gaan we hiermee aan de slag. De essentie is dat we vanuit de omgevingsvisie zo zorgvuldig mogelijk de leefbaarheid van in dit geval het dorp Rosmalen willen behouden én uitbreiden. Daarvoor is het nodig dat de kern levendig blijft en het voorzieningenniveau goed is en liefst nog beter wordt.

En dan zijn er de 'De Bossche Buitens' Wat verstaan jullie daaronder?

Onze gemeente heeft een zeer specifieke ligging, met een aantal kenmerkende landschappen. Denk aan de Maas, de uiterwaarden, een aantal beekdalen en de polder. Deze vormen samen de 'natte' kant, waar het qua aandacht vooral om bescherming tegen het water gaat. En dan is er de droge kant, zoals het kampenlandschap (vroegere kleine akkers, afgezet met houtwallen), de dennenbossen en de hoge zandgebieden met hun verstuingen. Dit landschap werd grotendeels gevormd in de ijstijd, toen het ijs grote hoeveelheden zand onze kant opschoof. Ieder gebied, ieder 'Bosch Buiten' vraagt om een specifieke benadering. Als voorbeeld kunnen we het Sparrenburgbos noemen, dat ligt tussen de wijk Sparrenburg en Maria-oord. De eigenaar zou er graag in bouwen, maar dat willen wij als gemeente niet, het bos moet behouden en voor iedereen toegankelijk blijven. Er zijn slechts enkele plekken in het bos waar bouwen wél mag, daar waar ooit de gebouwen van het oude Maria-

oord stonden. Als je er meer grip op wilt hebben, kun je het bos aankopen. Maar er zijn veel opgaven en je kan iedere euro maar een keer uitgeven. Niet alles kan dus tegelijk. Dat neemt niet weg dat we er wel degelijk aandacht voor hebben en de vinger aan de pols houden.

Een ander belangrijk deel van Rosmalen is 'de Groote Wielen'. Hoe ontwikkelt die wijk zich?

Het gaat goed met de wijk en dat krijgen we ook terug van bewoners. Wat wel eens vergeten wordt is dat de wijk al in 1991 als Vinex-wijk werd bedacht. Stedenbouwkundige ontwikkelingen gaan heel langzaam, wij leren daarom al vroeg dat je als stedenbouwkundige veel geduld moet hebben. Al met al is het een prima woonwijk, met steeds meer voorzieningen en aantrekkelijke plekken om elkaar te ontmoeten. Vooral de waterelementen geven de wijk een speciale uitstraling. Zouden we hem nu wéér zo bouwen? Misschien wel, maar dan met minder scheiding van wonen en werken. Tegenwoordig denken we daar anders over, het

is beter om wonen en werken meer te mixen. De komende jaren wordt de wijk afgebouwd. Daarnaast vraagt de ligging van de wijk in haar omgeving nog aandacht, zoals aantrekkelijke routes naar de Maas, het Maximakanaal en de kern van Rosmalen.

"Als stedenbouwkundige moet je soms veel geduld hebben!"

En dan het 'Bouwen Bouwen Bouwen' dat de regering wil. Hoe gaat onze gemeente daarmee om?

Er wonen gemiddeld steeds minder mensen in een woning. We zeggen wel eens grappend dat er genoeg slaapkamers zijn maar niet genoeg voordeuren. Er zijn relatief veel gezinswoningen, terwijl de vraag naar woonruimte veel diverser is. Hoe het ook is, als gemeente willen we zeker voldoen aan de bouwopgave. Maar we willen die wel zo goed mogelijk koppelen aan de behoefte die er is aan verschillende soorten woningen, zoals voor alleenwonenden en senioren. Daarnaast willen we stimuleren dat bestaande ruimtes beter worden benut. Denk daarbij aan het splitsen van woningen, of het bouwen van een extra laag op een woning of flatgebouw. Maar wat we ook doen, de kern is dat we het zó doen dat het de gemeenschap versterkt. Want daar is stedenbouw op gefocust. Het gaat niet alleen om 'bouwen bouwen bouwen', wat we doen moet zeker ook een aantrekkelijke leefomgeving opleveren.

Sjaak Floris



Impressie verbouw Sint Annakerk Hintham

DE VERANDERENDE TAAK VAN DE ARCHITECT

Waar architecten vroeger echt bouwmeesters waren, ligt de nadruk sinds de jaren '90 op design. De laatste jaren is hun taak weer veel breder geworden. Michael Bol, architect en directeur van Buro Kade vindt dat het nu zijn taak is om verantwoordelijkheid te nemen voor de gehele gebouwde omgeving. Extra verantwoordelijkheden daarbij zijn bijvoorbeeld duurzaamheid, circulariteit en uitstootbeperking van CO₂ en stikstof. Buro Kade gaat daarin nog een stap verder door een diepergaande blik op de toekomst: Hoe willen mensen straks wonen en werken? Daaruit volgt een visie op de wijze waarop een stad of dorp, de bebouwde omgeving, functioneert. Waarin mensen de belangrijkste rol spelen binnen de mogelijkheden die er op de lange duur zullen zijn.

In de zomer van 2018 verhuisde architectenbureau Molenaar&Bol&VanDillen, waarvan Michael Bol sinds 2008 een van de directieleden is, van de Taalstraat in Vught naar Rijksmonument 'De Mengfabriek' op de Diezekade. Een paar jaar eerder had het bureau de opdracht gekregen de transformatie van deze oude mengvoederfabriek van Koudijs/De Heus naar culturele hotspot de Tramkade te realiseren. Na de verhuizing is het bureau omgedoopt tot Buro Kade. In de Mengfabriek ontmoeten zelfstandige ondernemers en bezoekers elkaar dagelijks. Ze dagen elkaar uit en inspireren elkaar. De Mengfabriek is gegroeid tot een netwerk van elkaar aanvullende ervaren ondernemers, beginnende startups, kunst-, cultuur- en onderwijsinstellingen en is daarmee een partij van betekenis geworden op het gebied van stedelijke transitie, sociale innovatie en talentontwikkeling. Het is een broeinest en een 'living lab'.

Voor Michael begon de transitie met de bankencrisis in 2008. Daarin kwam een 'vastgoedbubbel' aan het licht, oftewel een economische situatie waarin prijzen van vastgoed door speculatie tot een onhoudbaar niveau waren gestegen. Iedereen had daar last van. Michael beseftte dat het anders moest. Hij wilde zijn rol in, en zijn bijdrage aan de samenleving duurzamer invullen. Daarop startte hij samen met Kirsti Pol de Stichting Conceptenbouwers, die zich als doel stelt om projecten te ontwikkelen binnen een netwerk van verschillende ketens op het gebied van economie, cultuur, gezondheid, ecologie en onderwijs die elkaar wederzijds beïnvloeden. Michael: "Wij helpen om er een levend netwerk van te maken en lassen ontbrekende schakels in." Voorbeelden van projecten in het ruimtelijk domein zijn de stadsboeren 'Bietje voor Bietje', het stadsstrand 'Witte Sieb' en de bibliotheek in de kapel van het 'Groot Gasthuis', en daarnaast de productie van

lampen uit koffiedrab en het ontwikkelen van kleurpigmenten uit lokale planten. Toen deze stichting in 2014 als onderzoeksplatform 'Nieuw Stadmaken' de opdracht kreeg om de Tramkade te transformeren naar een culturele hotspot was de samenwerking met Buro Kade een feit. Natuurlijk is bouwen nog steeds een taak van het architectenbureau. Maar waar vroeger het accent op welstand en stedenbouw lag, is het aandachtsgebied nu veel uitgebreider. De ruimte staat onder druk. Verdichting is noodzakelijk. Niet voor iedereen is een huis met een tuin beschikbaar. Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat er iets anders voor in de plaats komt. Er zullen andere woonvormen ontstaan. Michael: "Je ziet dat die ontwikkeling al is ingezet. De jongere generaties staan al veel vaker open voor minder eigen bezit zoals deelauto's en voor gecombineerd gebruik, denk aan 'wasbarren'. We proberen plekken te creëren waar mensen makkelijker naar elkaar kunnen omzien. Ook zal er meer ruimte voor de natuur komen, in de vorm van gedeelde tuinen en parken en ander gebruik van het water in de stad. Is dat water er alleen voor de rondvaartboten? No way! Het water in de stad is ervoor de bewoners. Om dat te benadrukken hebben we het rubberboten-festival georganiseerd. Waarin zowel wij als onderzoekslab als de bewoners nieuwe mogelijkheden konden ontdekken."

Samenwerken met de natuur is sowieso onontkoombaar. We moeten de natuur beschermen, zorgdragen voor behoud van biodiversiteit en natuur de ruimte geven, zowel binnen als buiten de stad. We zullen zoveel mogelijk gebruikmaken van biobased materialen die onbeperkt hernieuwbaar zijn. Michael: "Het is een hardnekkig misverstand dat duurzaam duur is, en dat hout uiteindelijk minder duurzaam zou zijn. Hout groeit harder dan wij het kunnen kappen en als je de juiste keuzes maakt, kan een gebouw meer CO2 opnemen dan dat het kost om het te bouwen. Wij ontwikkelen en experimenteren met allerlei innovatieve bouwmaterialen en -methoden. Een goed ontwerp is belangrijk voor een gezonde leefomgeving. We streven naar integrale oplossingen. Daarbij worden we geholpen door software waarmee je niet alleen virtueel door een gebouw kunt lopen, maar die ook uitrekent hoeveel van elk soort materiaal erin verwerkt is. En die ook de milieu-impact daarvan berekent, zowel bij het bouwen als bij het later afbreken van het gebouw, zoals de CO2-opslag en -emissie. We noemen dat Whole Life Carbon."

"We moeten heel anders naar de gebouwde omgeving leren kijken."

In de nabije toekomst zal dat voor gebouwen zeker leiden tot een 'materialenpaspoort' bij ieder nieuw gebouw, om daardoor bij sloop inzicht te geven in de gebruikte materialen. Dat is nu nog geen eis, maar die komt er wel aan."

Besparing op energie-verbruik is een logisch aandachtspunt. Op

de eerste plaats gaat het om goed isoleren met gezonde materialen. Daarnaast onderzoeken we het opslaan van warmte. Dat kan bijvoorbeeld in een thermochemisch systeem zoals een zoutbatterij. Het blijkt dat voor een standaard woning zo'n 2-5 m³ zout nodig is. Vrijwel iedere woning heeft daar wel plaats voor, denk aan de kruipruimte. Michael: "Vernieuwing gaat niet altijd gemakkelijk. De markt is er nog niet klaar voor. Verandering verloopt langzaam." Desondanks heeft het al geleid tot erkenning en waardering: Buro Kade werd onlangs winnaar van de vakjury-prijs 'Beste Bossche Gebouw Groot 2020-2025' voor het project Weener XL. De jury (onder voorzitterschap van voormalig rijksbouwmeester Floris Alkemade) had de zienswijze van Buro Kade goed begrepen.

Een van de huidige projecten van Buro Kade in Rosmalen is nieuwbouw op de plek van de huidige Sint Laurentiuskerk. Hier komt in samenspraak met inwoners van de wijk, een gebouw voor 'wonen en ontmoeten'. Een ander project is het ombouwen van de Sint Annakerk in Hintham tot een multifunctioneel gebouw. Hier gaat Buro Kade zichzelf in vestigen. Het wordt een mooi visitekaartje. De kerk blijft als herkenningspunt bestaan, maar wordt van binnen verbouwd tot een multifunctionele ruimte met een zogenaamde 'herbergfunctie', met een ontmoetingsplek, werkplekken en vergaderruimten. Rondom de kerk komt een parkachtige tuin. De toekomst blijft er verbonden met het verleden. Initiatieven voor vernieuwing blijven kenmerkend voor Michael, de Conceptenbouwers en Buro Kade.

Johan Verstegen



Michael Bol

HET LANDGOED COUDEWATER WERKT MET EEN BETROKKEN TEAM

Het Landgoed Coudewater heeft de laatste jaren een ware metamorfose doorgemaakt. Het vroegere psychiatrische ziekenhuis, dat eigendom was van GGZ Oost Brabant, werd verkocht. Niet zomaar aan de hoogste bieder, maar aan een partij die met gedegen plannen kwam om het monumentale en natuurrijke landgoed voor de toekomst te bewaren.

Aannemer en projectontwikkelaar Van Wanrooij (nu Whoon) uit Geffen kwam met het meest en best doordachte plan. Deze onderneming had dan ook de juiste combinatie van deskundigen gevormd met onder andere landschapsarchitect Martien van Osch (Oslo Landschapsonwerp) en het architectenbureau HilberinkBosch, dat hemelsbreed dichtbij Coudewater aan de Wamberg gevestigd is. De 'strijd' werd glansrijk gewonnen en Van Wanrooij vormde met ontwikkelaar BPD een combinatie in de VOF Land van Coudewater. In 2019 startten de voorbereidingen en verdere plannenmakerij. De architecten Geert Bosch en Bas Lavrijssen hebben er sindsdien samen met nog enkele collega's heel wat uren in gestoken.

Projectarchitectuur

"Met heel veel plezier", benadrukt Bas (54) die zelf een van de eerste bewoners van de Groote Wielen was. "Ik kom eigenlijk uit Sint-Oedenrode en studeerde onder andere in Den Bosch en Tilburg. In die laatste stad volgde ik de architectenopleiding. Nadat ik die had afgerond, heb ik bij verschillende bureaus gewerkt. In het begin al 4 jaar bij

HilberinkBosch Architecten en later heb ik nog ervaring opgedaan bij andere collega-bureaus. Maar sinds 9 jaar ben ik weer teruggekeerd op de basis waar ik ook begon. En dat was een bewuste keuze omdat de contacten met HilberinkBosch Architecten altijd warm zijn gebleven. In mijn functie als senior projectarchitect heb ik als zodanig al veel voetstappen op Coudewater gezet."

Gegroeid

"Ons bureau heeft de laatste jaren een onstuimige groei doorgemaakt omdat wij door projectontwikkelaars worden gewaardeerd. Denk daarbij aan grote ondernemers zoals Heijmans, Whoon en BPD. Maar ook woningcoöperaties en particuliere zorginstellingen weten ons te vinden. We hebben intussen een team dat bestaat uit iets meer dan 20 medewerkers. Het voordeel is dat je een goed klankbord en feedback hebt en dat heb je bij dit soort werk nodig. Wanneer straks alles klaar is, we zitten nu op ongeveer 75%, dan zijn er ongeveer 400 woningen gerealiseerd. We maakten bij de voorbereidingen al een onderscheid tussen de grondgebonden woningen



en nieuwbouwappartementen. Wij doen de eerste groep, architectenbureau INBO ontwerpt de appartementen. Behalve voor de grondgebonden woningen maken wij ook de architectuur voor de herbestemmingen van de meeste bestaande en monumentale panden. Dat zijn er 6, om precies te zijn. Een actueel voorbeeld is het gebouw 'Milla de Kampen', een van de monumentale gebouwen. Daarvan is in opdracht van de landelijke keten Domus Valuas de renovatie gestart."

Het Landgoed centraal

"Bij alle projecten is echter het strikte uitgangspunt dat het landgoed, de monumenten en de natuur voorop staan. De mensen worden daar als het ware ondergeschikt aan gemaakt. Zo is de landschapsarchitect Martien van Osch verantwoordelijk voor de landschappelijke inrichting, die heeft gezorgd voor de uitstraling van het landgoed. Hij begon met het maken van een zogenoemde staalkaart waarop hij precies aangaf waar wel en niet gebouwd kon worden. Zo heeft hij ook goed nagedacht over de aan te leggen paden en wegen waarbij materialen zijn gekozen die op een natuurlijke wijze passen bij de omgeving. Ik hoor weleens dat mensen zeggen dat er wel veel stenen worden gemetseld op het landgoed. Maar in verhouding staan er straks minder vierkante meters bebouwd als vóór de sloop van de niet-monumentale gebouwen. Daar is echt met zorg naar gekeken en straks, wanneer alle bouwsteigers en bouwketen weg zijn, dan zie je een landgoed waar de balans goed is gevonden."

Diversiteit

"Wanneer je de laatste jaren regelmatig over het landgoed liep dan zag je allerlei verschillende aannemers aan het werk. Dat komt omdat de ontwikkelaar de bedrijven zoekt die het best passen bij het project en waarbij natuurlijk wordt gekeken naar de prijs- kwaliteitsverhouding. Het bedrijf Berghege uit Oss is bijvoorbeeld gespecialiseerd in hoogbouw en heeft de drie appartementsgebouwen gebouwd op de locatie die grenst aan de Berlicumseweg en de Peter de Gorterstraat. De woningen links van de Peter de Gorterstraat zijn door Whoon zelf gebouwd volgens het eigen Optio- bouwsysteem."

Vinger aan de pols

"Al vanaf het begin van de uitwerking van de plannen is er een team gevormd dat een beeld- en kwaliteitsplan heeft opgesteld. Dat is in een heel breed uitgewerkt boekwerk steeds de rode

draad waar iedereen zich aan moet houden. In dat team zitten Whoon (Van Wanrooij) en BPD, die samen de VOF Land van Coudewater vormen. Samen met INBO, Olso en ons architectenbureau wordt gezorgd voor de totale samenhang tussen alle verschillende bouwprojecten. Het boekwerk bevat

de regels waaraan de ontwerpers zich moeten houden om tot het gewenste hoge niveau te komen. Daarbij wordt onder andere aangegeven welke materialen gebruikt moeten worden, welk vormen al dan niet wenselijk zijn, de bouwhoogte, de goothoogte en de materialen waarvan die zijn gemaakt. Er is vanaf het begin een programma van eisen opgesteld waarbij is aangegeven hoeveel woningen er gerealiseerd kunnen worden en in welke mate (sociale) huur- en koopwoningen mogelijk zijn. Welk gebied werd gekozen voor welke woningen en hoe moeten die eruit zien."

Uitdagende projecten

"Bij de Boerderij komen twee schuren van hout waarin 10 respectievelijk 12 woningen komen met een boeren erf uitstraling. In de Boerderij komt trouwens op de begane grond een horecavoorziening waarbij de bovenverdieping een woonbestemming krijgt. Daarbij werken we samen met Buro 30 dat behoefte heeft aan dagbesteding voor jongeren met psychische en/of psychiatrische problematiek. We richten ons erop dat half volgend jaar de horeca voor publiek beschikbaar is. Het hoofdgebouw Mariënwater is toe aan een verduurzamingslag en wordt herontwikkeld gericht op woonruimte. Wij gaan met ons architectenbureau ook een pand op Coudewater betrekken omdat ons huidige kantoor, een voormalige boerderij op landgoed de Wamberg, te klein is geworden. Maar we hebben nog wat te verbouwen in die nieuwe bestemming. Zo blijven we lekker bezig met het werken aan uitdagende projecten."

Herman van Dinther





Liggen en leggen

Dertig jaar geleden lag in de bureaula van leraren in Holland nog een handleiding met een ezelsbruggetje voor het correcte gebruik van leggen en liggen. Immers: wie als volwassene het had over “de kip die alweer een ei gelegen heb” werd uitgelachen of als onbeschaafd weggezet.

In het Nederlands van de 17e eeuw werden ‘liggen’ en ‘leggen’ door elkaar gebruikt. Rond 1637 maakten de bijbelvertalers in de Statenbijbel een onderscheid: ‘leggen’ moest uitsluitend de betekenis krijgen van ‘doen liggen’. Ze zorgden er ook voor het woord ‘zich’ in het Nederlands werd geïntroduceerd naar analogie van het Duitse ‘sich’. De werkwoordvorm ‘ley(t)’ in plaats van ‘ligt’ werd door hen als onbeschaafd afgewezen. In diezelfde tijd zorgden puristen als Simon Stevin ervoor dat wij nu voor filosofie en geometrie de termen ‘wijsbegeerte’ en ‘meetkunde’ gebruiken.

De 17e eeuwse auteurs hielden zich nog niet aan die voorschriften. In de klucht Trijntje Cornelis van Constantijn Huygens senior (1596-1687) zegt Kees tegen zijn vrouw Trijn: “Den Baes leyt in de koy en ‘k durf hem niet wecke”. Constantijn Huygens junior (1628-1697) noteert in zijn Journaal een getuigenis over een dame in een rechtszaak “dat hij haer meer als hondert mael met die coetsier, daer zij mede trouwen wilde, had te bedde sien leggen”. En: “Daer was een lange meid, niet leelyck, daer Roosenboom mede ley en talmde”. Waarom hij zo talmde, staat er niet bij.

Nog in 1784 schrijven Aagje Wolff en Betje Deken in *Historie van Mejuffrouw Sara Burgerhart*: “De meiden waren wat gaan leggen”. De schrijfsters bedoelden daarmee niet dat de meiden zakdoekje waren gaan leggen.

Conclusie: de opvatting over wat beschaafd Nederlands is en over wat goed en fout is, wordt beslist door hen die menen gelijk te hebben.

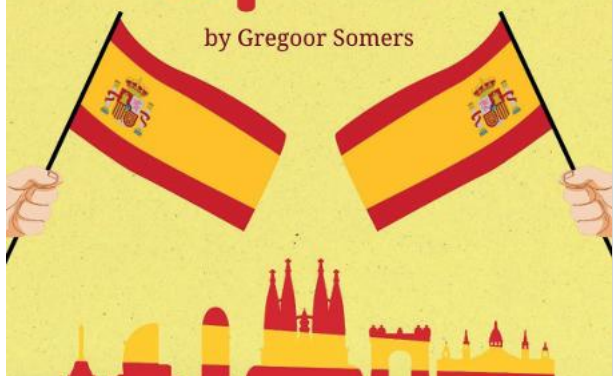
Fanatici onder de taalzuiveraars regeren dan over hun graf heen;
voor hen geldt dit grafschrift:

Wat ik altijd placht te zeggen
Het verschil tussen liggen en leggen.
Voor wie het nog niet wist:
Ik heb een gaatje in mijn kist.

Guido Robbens

Sketches of Spain

by Gregoor Somers



Gregoor Somers (1952) geeft cursussen Spaans bij HEVO. Hij studeerde Spaanse Taal en Letterkunde aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Na zijn pensionering woonde hij jarenlang in Spanje, onder meer in Calpe waar hij - als hobby - les gaf aan de Nederlands-Vlaamse club. Spanje en de Spaanse taal spelen al meer dan 50 jaar een grote rol in zijn leven. In *Sketches of Spain* schrijft hij hierover.



Even terug in de tijd

Toen ik zo'n 50 jaar geleden voor het eerst in Spanje kwam, leefde dictator Franco nog. In Jaca sprak ik vaak met vriend Carlos over Spanje en Nederland. Hij woonde nog bij zijn moeder Conchita en luisterde met grote oren naar mijn verhalen over het studentenleven in Nijmegen: onze riante huurappartementen (dankzij huursubsidie), het tolerante drugsbeleid, het 'kraken' en allerlei andere 'verworvenheden' uit de jaren 'zestig en zeventig. Voor Carlos, die zijn hele leven onder de knoet van het Franco-regime had geleefd, klonk Nederlands als het Aards Paradijs. Voor moeder Conchita, die stiekem meeluisterde wanneer 'el holandés' er was, eerder als het moderne Sodom en Gomorra.

Spanje was toen arm, geïsoleerd en achtergebleven:

De moderne tijd was krampachtig buiten de deur gehouden. Vrouwen zag je nauwelijks in een bar, een wijntje kostte vier pesetas en werd geserveerd in een plat glaasje. Wijnglazen waren onbekend. Wanneer ik met mijn Duitse herder door Jaca liep, trokken we volop bekijks en tilden vaders hun kinderen schielijk op de schouders. Honden lagen aan de ketting op het platteland, met als enige bestaansreden: waken en bijten.

De dood van Franco was als een kurk die van een fles onrustige Cava afknalt. Jarenlang had Spanje opgekeken tegen wat allemaal elders mogelijk was - met Nederland als een van de gidslanden - en wilde dat ook. Het land werd een democratie, trad toe tot de Europese Familie en schoot vervolgens vooruit in een tempo dat velen verbaasde, meestal in de 'overdrive' maar soms ook in de 'overdrijving'...

Een van de opvallendste veranderingen was de plotselinge 'liefde' voor huisdieren. Vrijwel iedereen schafte een hond aan en 'mascota' (troeteldier) werd de aanduiding voor 'huisdier'. Bij veel tankstations verschenen luxe hondendouches naast de autowasstraat. Een tikkie overdreven. En nog méér overdreven: bij aanschaf van een hond, moet

je een verplichte omgangscursus-cursus volgen (inhondings-cursus?). Inmiddels is de mascota bij wet onderdeel van het gezin en speelt bij echtscheidingen een rol in de boedelverdeling, een soort co-baasjeschap wordt dan mogelijk. En een plastic zakje voor de hondendrol is niet genoeg er moet ook een flesje water bij om het 'plasje-van-het-hondje' weg te spoelen op straat.

En toen was er opeens geld: zo'n 20 jaar geleden zagen we in Jaca jonge gezinnetjes verschijnen met splinternieuwe mountainbike-jes en helmpjes voor de kids en iedereen in dure merkkleding. De vaders koket voorop paraderend achter supersonische kinderwagens, de vrouwen er 'superrelaxed' achter. Dat Spanje gulzig 'schransde' uit de Brusselse Ruif was bekend, maar nu leek het alsof de financiële bomen werkelijk tot in de hemel groeiden. Ook daar was wat in doorgeschooten: banken verstrekten hypotheekruim boven de werkelijke woningwaarde en keerden het verschil contant uit. Dat geld werd uitbundig én demonstratief ('kijk ons eens') uitgegeven. Vanaf het terras van ons hotel bekeken wij met stijgende verbazing deze nieuwe 'big spenders'. Als we al een plekje hadden kunnen bemachtigen... Uiteraard kwam de rekening later. Deze zeepbel knapte, banken moesten worden gered door 'Brussel' en uit-huis-zettingen waren aan de orde van de dag. Tegenwoordig zitten we in datzelfde hotel vaak vrijwel alleen op het terras. In een héél stille wijk.

Van achterlopen naar voorlopen: de constante behoefte om erbij te horen is óók doorgeschooten en heeft zelfs geleid tot een drang om vóórop lopen. Maar dat heeft Spanje wel het nodige opgeleverd waaraan we ons kunnen spiegelen of dat zelfs in bepaalde gevallen deze keer Spanje tot gidsland maakt. Het belangrijkste voorbeeld hiervan zijn alle maatregelen tegen femicide. Daarin kunnen wij nu opkijken tegen Spanje. De wereld op zijn kop?

LANDSCHAPS- EN TUINARCHITECTUUR

Landschapsarchitectuur is het ontwerpen, plannen en omvormen van de ruimtelijke indeling van een onbebouwd plangebied. Daartoe behoren alle buitenruimten, zoals parken, sportvelden, recreatieterreinen, openbare ruimten en alle open ruimten in stedelijke en plattelandsgebieden.

Wat is landschapsarchitectuur?

Het is het ontwerpen, plannen en inrichten van buitenruimtes op zowel grote als kleine schaal. Het vakgebied verbindt esthetiek, ecologie, cultuurhistorie en functionaliteit. Het gaat verder dan enkel groen; het creëert een samenhangende leefomgeving voor mens en natuur.

Hieronder vind je de belangrijkste onderdelen van het vakgebied:

- Het ontwerpen van openbare ruimtes zoals parken, pleinen, straten en recreatiegebieden.
- Het vormgeven van woonwijken, campussen en bedrijfsterreinen.
- Het oplossen van ruimtelijke vraagstukken, zoals klimaatadaptie (waterberging) en biodiversiteit.
- Het integreren van infrastructuur, zoals wegen en transportnetwerken, in de natuurlijke omgeving.

Het verschil met andere disciplines

Het vakgebied wordt vaak verward met andere ontwerpberoepen, hoewel de focus net anders ligt:

- Bij stedenbouw richt men zich primair op de grotere stedelijke structuur, verkeerssystemen en de indeling van bebouwing en landgebruik.
- Bij tuinarchitectuur concentreert men zich op kleinere particuliere objecten en tuinen



waarbij bodem, ecologie en grootschalig reliëf een minder grote rol spelen.

Waarom is het belangrijk?

Landschapsarchitectuur zorgt voor een balans tussen de bebouwde omgeving en de natuur. Het draagt direct bij aan een leefbare, duurzame en toekomstbestendige wereld. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het creëren van schaduwrijke en groene steden die hittestress verminderen, of het ontwerpen van ecologische verbindingzones voor dieren.

Voorbeelden hiervan zijn te vinden als je op de snelweg rijdt. Regelmatig rijdt je onder verbidingsbruggen door (ecoducten genaamd) die aangelegd zijn om dieren de mogelijkheid te geven om van de ene naar de andere kant gaan zonder levensgevaar. Men verbindt op deze manier twee leefgebieden die oorspronkelijk een geheel vormden voor de aanleg van de snelweg. In de wijk Sparrenburg vind je nog diverse oorspronkelijke



paden met oude bomen die men in stand heeft gehouden toen deze wijk in de jaren 70 aangelegd werd. Wijzelf wonen op een uitloper van de zandverstuiving. Het huis ligt een ruime meter boven straatniveau. Die verhoging heeft men bij de bouw in de jaren 70 ook intact gelaten.

Ik kwam onlangs in de stad ('s Hertogenbosch te weten) en zag daar diverse plekken waar de gemeente groene ruimtes heeft weten te creëren op bestaande plekken waar voorheen geen of minimale beplanting te vinden was. Voorbeelden zijn te vinden in de Van Berkelstraat, Burgemeester Loeffplein, Zuid-Willemsvaart vanaf Kardinaal van Rossumplein richting Handelskade. Het park rond de IJzeren Vrouw en het Zuider Park zijn voorbeelden die al langer bestaan en die door de Gemeente zorgvuldig onderhouden worden.

Zelf hebben we in het klein in voor- en achtertuin een groene zee van planten, bloemen en bomen. Bij de aanleg in 2020 hebben we verschillende bomen gehandhaafd en nieuwe toegevoegd waar het een toevoeging in het geheel was. En ieder jaar laat de tuin ons zien wat er wel en niet wil groeien. Welke planten het naar hun zin hebben en welke gewoon verdwijnen. Vooral de spontaan opkomende nieuwe bloemen en planten verrassen ons ieder jaar weer. En binnen de architectuur van de tuin neemt de vijver een belangrijke centrale

plaats in. Het is het natuurlijk element wat naar mijn idee onontbeerlijk is tuin, park, stad en op het platteland. Ik werd helemaal blij toen de gemeente vorig jaar op de Driesprong hier in Rosmalen de waterpartij heeft aangelegd. Een aanvulling op de openbare ruimte met het element water, waar jong en oud van kunnen genieten. Want dat miste ik erg in Rosmalen toen we er kwamen wonen 5 jaar geleden. Water wat in meer dan voldoende mate aanwezig is in de Grote Wielen maar in het oude gedeelte van Rosmalen is het nauwelijks te vinden.

Louise van Hoeven

EEN ARCHITECTONISCH SOEPJE

Allereerst fruit je een uitje in de pan
In wat olie met een knoflookteentje
Dan voeg je toe een literbouillon
En courgette in blokjes, eentje
Laat garen zachtjes met veel gevoel
Een minuutje of twintig en blijf koel
Want gaar geworden voeg je toe
De avocado in stukjes
Pureer het dan met mixer met staaf
En dat is werkelijk supergaaf
Je zult het zien en ook beleven
Het wordt dan heerlijk romig deze soep
Zonder te hoeven zeven
Geen vette room en zonder troep
Voeg toe wat zout en ook wat peper
Is het te dik een beetje water
Maar wel met enige mate
Niet meer koken verder, het is klaar
Dit moet ook jou wel lukken
En zonder op te smukken
Is het een soepje om weg te geven
Aan allen die je lief zijn in je leven.

Louise van Hoeven



Heddet al geheurd?

Het was weer niks deze ochtend in De Ontmoeting! Met goede wil van huis gegaan en optimaal gemotiveerd om te knallen. Het feit dat ik moeizaam op m'n fietske de brug over kwam, had een signaal of teken aan de wand moeten zijn. Op De Bergen tussen Striensestraat en Nieuwstraat, 'n flauwe beklimming, werd ik met gemak ingehaald door Ina Ploem. Nu mag ik Ina heel graag, zij heeft vele kwaliteiten en zet deze enthousiast in voor HEVO. Maar het is geen Anna van der Breggen, zeker niet. Ze kon wel ontspannen praten terwijl ik moeite moest doen om De Bergen op te komen. Ongetwijfeld heeft Ina mij nog alle succes van de wereld toegewenst.... maar het mocht al niet meer baten. Aan de gastvrouwen ligt het ook niet want zij begroetten ons met een glimlach en een kop koffie. Hangt het in de lucht en hangt het specifiek boven mij?? Ja, ik heb het over dat spel met drie ballen dat biljarten heet. Het lukte van geen kanten, variërend van 'net mis' tot 'lijkt nergens op'.

Het was op donderdag 25 juni, de temperatuur liep op naar 36°C maar binnen in De Ontmoeting was de temperatuur prima. Misschien enigszins overdreven maar ik wilde graag het naadje van de kous weten. Kon de oorzaak van mijn falen gezocht worden in de biljartballen?

Voorheen gebruikten we biljartballen van ivoor, keihard zodat ze onmogelijk kunnen smelten. De moderne biljartbal van nu is van polyester, acryl of fenolhars. Het zal toch niet zo zijn dat ze kunnen smelten! Na 1.000 speeluren gaan deze ballen minder goed rollen en ze verliezen trekkracht.....

Nee, beste mensen, het is allemaal onzin want er is maar één verklaring voor deze slechte prestatie en die moet ik zoeken bij mijzelf.

Uitgangspositie is en blijft: we biljarten voor ons plezier en als het lekker loopt is dat mooi meegenomen.

Mooi meegenomen was het ook dat een koppeltje koolmeesjes onze tuin uitkoos om een nestje te bouwen. En omdat het thema voor dit Magazine 'Architectuur' is heb ik met bewondering de vliegbewegingen van deze gevleugelde vrienden, tijdens en na hun bouwproces, gevolgd. De koolmees is behoorlijk geëmancipeerd want het vrouwtje bouwt in haar eentje het nest. Pas als de eieren zijn uitgebroed dan komen beide ouders in actie; zij vliegen af en aan om hun kroost te voeren. Als ik in die tijd de eksters met hun tanden hoor klapperen weet ik, moordlustig als ze zijn, dat ze samenzweerderig

op zoek zijn naar 'n slachtoffer. In de laatste dagen voor het uitvliegen zat ik met spanning te wachten op het 'moment suprême' maar helaas is dat uitvliegen op een onverwacht moment gebeurd en zijn de vlieglessen, met buikschuivers en noodlandingen, aan ons voorbij gegaan.

Wat niet geruisloos aan ons is voorbijgegaan is het onweer in de nacht van zaterdag 20 juni..... potverdriedubbeltjes.... wat 'n knal was dat. Vanuit het niets leek de bliksem naast m'n bed in te slaan met 'n klap die m'n oorvliezen nog lang deed natrillen. Nou ja, vanuit het niets...mijn vrouw lag al 20 minuten wakker te luisteren naar het natuurgeweld en ik was volkomen onbewust van de wereld om mij heen totdat ik recht overeind vloog door die oerknal. Het was exact 01.00 uur. Nooit in mijn leven heb ik zo'n knal gehoord. Stroom uitgevallen, op zoek naar zaklamp, schakelaar in meterkast omzetten en.. floep daar is het licht.

Natuurlijk wist ik, op het moment dat ik deze zinnen schreef, nog niet dat we een week later weer rechtop in bed zaten omdat het regende, hagelde en onweerde tegelijk. De Groote Wielen en verre omgeving werd eens goed opgeschud, bliksemschichten verlichtten constant de hemel en het Laatste Oordeel leek nabij. Gelukkig kregen we uitstel van executie. Laten we dankbaar zijn!!

Pierre des Enfanty

HET OOG WIL OOK WAT.



"Het lijkt wel een bunker!" We hebben net onze nieuwe woning laten zien aan een goede kennis en dit is zijn reactie... Weken van poetsen, schuren, schilderen en nog meer poetsen hebben we achter de rug en we zijn niet alleen tevreden, maar zelfs een beetje trots op hoe het eruit ziet. Zo'n kwalificatie voelt dan toch alsof iemand iets lelijks zegt over je pasgeboren kindje. Het ontnemt me ook de zin om te wijzen op enkele stijlelementen uit de 'Bossche school' die in ons huis verwerkt zijn: gebruik van sobere materialen, geometrische eenvoud en verhoudingen die zijn gebaseerd op het plastisch getal. Tegelijk realiseer ik me dat er geen definitie bestaat van 'mooi' en dat schoonheid op zijn minst een subjectief begrip is. En, eerlijk is eerlijk, de vloer van gewassen grind in cement heeft ook niet onze voorkeur, zeker niet als blijkt dat onze jongste er zijn broekjes én zijn knietjes op kapot kruipt...

Dit voorval gaat door mijn hoofd als ik een wandeling maak over het terrein van Coudewater. Het is daar een prachtige mix van oud en nieuw en ik kan echt niet zeggen of mijn waardering voor de sfeervolle gebouwen als de Mariakapel of huize Mariënwater groter is dan die voor de nieuwe woningen. In het nieuwbouwproject zijn de gebouwen zo gegroepeerd dat er altijd zicht is op de oude gebouwen en de minstens zo oude bomen. De Buitenplaatsen I, II en III (hoogbouw langs de Peter de Gorterstraat) staan bijvoorbeeld niet in één lijn en verschillen in hoogte waardoor 'Milla de Campen' altijd te zien is. De drie strakke gebouwen richten zich als het ware op als een bescherming voor het erachter gelegen paviljoen.

Ik laat het landgoed Coudewater achter me en loop door richting het centrum van Rosmalen. In de Stationsstraat sta ik even stil voor het huis waarin ik ben opgegroeid. De hele huizenrij is gebouwd tijdens de oorlog en ik vermoed dat bij de keuze van materialen gekeken is naar wat op dat moment voorradig was en (vooral) wat betaalbaar was. Het verhaal gaat dat het ontwerp van de huizen op de achterkant van een sigarendoosje is getekend. In die tijd kon dat nog. Mannen van zekere leeftijd rookten sigaren en hadden altijd wel een potloodje op zak. Het woord 'energieneutraal' moest nog worden bedacht als ook 'de indeling van de ruimtes volgens bepaalde verhoudingen waardoor de bewoner de ruimte beter zou ervaren' en 'het vervagen van de grens tussen het interieur en de tuin om de binnen-buitenrelatie te vergroten'. Dát paste natuurlijk niet op het sigarendoosje. Ik heb het ook niet gemist in de tijd dat ik er heb gewoond. Mijn vader zorgde trouwens met regelmaat voor de overgang van binnen naar buiten, of eigenlijk andersom, door een bal door het raam te schieten. (De tuindeuren werden als doel gebruikt en er sneuvelde nogal eens een raampje. Mijn broers en ik waren ook niet geschikt als keeper...)

De wandeling voert me nu naar de Groote Wielen en even later sta ik bovenop het meest bijzondere bouwwerk in Rosmalen: de Rietkraagbrug. De brug doet wat het moet doen, namelijk de twee oevers met elkaar verbinden en het vraagt geen groot voorstellingsvermogen om rietstengels te zien in de gele spijlen aan weerszijden van de brug, meebewegend met de golven op het water. Functioneel en esthetisch verantwoord, daarmee doe je mij een groot plezier. Hulde voor de architecten Gert-Jan de Jong en Egbert Eshuis!



Het is nog zeker een half uur wandelen naar huis en ik loop vooral door wijken die nog moesten worden ontwikkeld in de tijd dat ik naar de lagere school ging. Er is best veel moois te zien, maar wellicht denkt de kennis die ons huis op een bunker vindt lijken daar anders over. Over smaak valt nu eenmaal niet te twisten.

Jan Coppens

HANDLEIDING DIGITALE AGENDA VAN GOOGLE

Google Agenda is een digitale agenda waarmee je afspraken, taken, herinneringen en vergaderingen overzichtelijk kunt plannen. Je kunt Google Agenda gebruiken op je computer, smartphone of tablet en je gegevens worden automatisch gesynchroniseerd als je met hetzelfde Google-account bent ingelogd.

1. Wat heb je nodig?

- Een Google-account, bijvoorbeeld een Gmail-account.
- Een internetverbinding.
- Een apparaat zoals een computer, smartphone of tablet.
- De Google Agenda-app of toegang via een webbrowser.

2. Google Agenda openen

1. Open Google Agenda via je browser of open de Google Agenda-app op je telefoon of tablet.
2. Log in met je Google-account.
3. Kies de gewenste weergave, bijvoorbeeld dag, week, maand of planning.
4. Controleer of de juiste tijdzone is ingesteld, vooral als je afspraken met anderen plant.

3. Een afspraak maken

1. Klik op de knop Maken of klik direct op een datum en tijd in je agenda.
2. Vul een duidelijke titel in, bijvoorbeeld "Tandartsafpraak" of "Teamoverleg".
3. Kies de datum, begintijd en eindtijd.
4. Voeg eventueel een locatie, beschrijving, bijlage of videovergadering toe.
5. Nodig gasten uit door hun e-mailadres toe te voegen.
6. Klik op Opslaan.

4. Herinneringen en meldingen instellen

Met herinneringen voorkom je dat je een afspraak vergeet. Bij het maken of bewerken van een afspraak kun je aangeven wanneer je een melding wilt ontvangen, bijvoorbeeld 10 minuten, 30 minuten of 1 dag van tevoren. Je kunt meldingen ontvangen als pop-upmelding op je apparaat of als e-mail, afhankelijk van je instellingen.

5. Je agenda delen

1. Ga aan de linkerkant naar je agenda.
2. Klik op de drie puntjes naast de naam van de agenda.
3. Kies Instellingen en delen.
4. Voeg personen toe met wie je de agenda wilt delen.
5. Kies welke rechten zij krijgen, bijvoorbeeld alleen bekijken of ook afspraken wijzigen.
6. Sla de instellingen op.

6. Taken gebruiken

Naast afspraken kun je ook taken toevoegen. Een taak is handig voor dingen die je nog moet doen, zoals "formulier invullen" of "cadeau kopen". Taken kunnen een datum en tijd krijgen en verschijnen dan in je agenda. Als je de taak hebt afgerond, kun je deze afvinken.

7. Synchroniseren met andere apparaten

Wanneer je op meerdere apparaten met hetzelfde Google-account bent ingelogd, worden afspraken meestal automatisch gesynchroniseerd. Maak je bijvoorbeeld een afspraak op je telefoon, dan verschijnt deze ook op je computer. Controleer bij problemen of synchronisatie is ingeschakeld en of je internetverbinding werkt.

8. Praktische tips

- Gebruik kleuren om werk, privé, school of familie-afspraken te onderscheiden.
- Zet meldingen aan voor belangrijke afspraken.
- Maak aparte agenda's voor verschillende onderwerpen, zoals werk en privé.
- Controleer regelmatig de weekweergave om overzicht te houden.
- Gebruik terugkerende afspraken voor vaste activiteiten, zoals sport of vergaderingen.

9. Veelvoorkomende problemen

Probleem	Mogelijke oplossing
Afspraak verschijnt niet op een ander apparaat	Controleer of je met hetzelfde Google-account bent ingelogd en of synchronisatie aan staat.
Je krijgt geen melding	Controleer de meldingsinstellingen van Google Agenda en van je apparaat.
Je ziet een gedeelde agenda niet	Controleer of je de uitnodiging hebt geaccepteerd en of de agenda zichtbaar is aangevinkt.
De tijd van afspraken klopt niet	Controleer de tijdzone-instellingen van je agenda en apparaat.

10. Samenvatting

Google Agenda helpt je om afspraken, taken en herinneringen overzichtelijk te beheren. Door agenda's te delen, meldingen in te stellen en kleuren te gebruiken, kun je je planning beter organiseren en gemakkelijker samenwerken met anderen.

Gerard Burggraaf (Inloop coördinator)
Computerhulp nodig?



Raadpleeg de website voor informatie: www.seniorwebrosmalen.nl

Club, hobby of passie? Vertel ons erover!



- Heb jij een leuke hobby?
- Ben je lid van een bijzondere club of vereniging?
- Doe je iets bijzonders in je vrije tijd?

- Wij zijn op zoek naar enthousiaste leden die hierover willen vertellen in **HEVO Magazine**.
- Inspireer anderen met je verhaal.
Laat zien wat je met plezier doet en breng anderen op een leuk idee!

Je hobby/passie verdient een podium in het HEVO Magazine!

Laat het ons weten!
Stuur een mail naar kopij@hevorosmalen.nl.

MET ☀️ HEVO ☀️ DE ZOMER ☀️ DOOR

Fiets-bridgedrive. Zaterdag 1 augustus: De combinatie van denksport en fietsen door Rosmalens, spreekt vele bridgers aan. Vanwege het succes wordt het evenement als het ware steeds herhaald.

Karel de Rooij op piano: Zondag 2 augustus om 14.00 uur in De Ontmoeting

Karel de Rooij uit Rosmalen speelt zowel klassiek als populaire muziek, met name evergreens.

De muziek wordt omlijst door 3 mooie filmpjes over Rosmalen, gemaakt door leden van Heemkundekring Rosmalen.

Jos Thomasse met 'Zoete Koek': Dinsdag 4 augustus om 14.00 uur in De Ontmoeting.

In zijn journalistieke werk kwam Jos met grote regelmaat amusante feiten en anekdotes tegen.

'Zoete Koek' lijkt te starten als een lezing maar blijkt een komische conference, waarin het publiek een belangrijke rol speelt.

Excursie provinciehuis: Woensdag 5 augustus om 10.00 uur brengen we een bezoek aan het Provinciehuis in Den Bosch. Om 10.00 uur worden 40 personen, verdeeld over 2 groepen, in de hal verwelkomd en gaan ze onder begeleiding van VVV-gidsen een toer maken door dit geweldige gebouw.

Lezing over de gebroeders van Limborch door René Reijnen: Donderdag 6 augustus om 14.00 uur in De Ontmoeting. René Reijnen vertelt je over de 3 gebroeders Van Limborch, beroemde kunstenaars uit de Middeleeuwen.

Fietstocht langs De Linie 1629. Vrijdag 7 augustus om 9.30 uur vanaf De Ontmoeting fietsen we met een gezelschap van maximaal 20 personen onder begeleiding van ervaren fietsers, de zuidelijke route van De Linie 1629. De afstand is ongeveer 20 km. Onderweg geven we uitleg over de stopplaatsen en de gebeurtenissen in 1629.

DJ en broodje kroket. Zondag 9 augustus 14.00 uur in De Ontmoeting luisteren we naar dj's Theo en Rini. Ze draaien gezellige (dans)muziek, waarbij je ook nummers kunt aanvragen. We genieten daarbij van een drankje en in de loop van de middag een kroket erbij.

Lezing: Testament, notaris Kika Ham. Maandag 10 augustus om 14.00 uur in De Ontmoeting Voor de 2e maal in 2026 komt notaris Kika Ham van Hoffspoor notarissen om voorlichting te geven over alles wat komt kijken bij een testament. Voor deze lezing openen we nog een inschrijving.

Lezing: Weer, wolken en kunst, Ton Cruisjen. Dinsdag 11 augustus om 14.00 uur in De Ontmoeting. Bij weer en wolken denk je niet meteen aan kunst al lijken bepaalde wolken wel op een kunstwerk. Kunstenaars gebruiken wel bewust weersverschijnselen en wolkenluchten om beelden te accentueren, te verduidelijken of van sfeer te voorzien. In deze presentatie proberen we bij elk onderdeel van het weer bijpassende schilderijen of andere kunstwerken te vinden.



Excursie Kunstcollectie Würth. Woensdag 12 augustus om 14.00 uur vertrekken we naar de expositie van Karl Hurr. >> Verzamelen bij Het Sterrenbeeld 35, 5215 MK 's-Hertogenbosch

Lezing: Zuid-Willemsvaart, Ad Hartjes Donderdag 13 augustus om 14.00 uur in De Ontmoeting Een lezing over de aanleg van de Zuid-Willemsvaart en het Maximakanaal.

De Zuid-Willemsvaart verbond Maastricht met 's-Hertogenbosch en was een belangrijke stap in de industrialisatie van Nederland. Het kanaal maakte sneller en efficiënter transport mogelijk, wat gunstig was voor de economie. Het Maximakanaal, is een moderne omleiding die werd aangelegd om de Zuid-Willemsvaart te ontlasten van grote binnenvaartschepen.

Lezing: 'Blauwe zones op aarde', Tom Rijken. Vrijdag 14 augustus om 14.00 uur in De Ontmoeting.

Uit sociologisch onderzoek over een periode van een eeuw, is gebleken dat er 5 gebieden op aarde zijn waar mensen eenvoudiger, gelukkiger en langer leven. Deze gebieden liggen allemaal boven de evenaar en hebben een aangenaam klimaat. Er zullen 9 punten aan de orde komen die ons helpen om eenvoudiger, gelukkiger en langer te leven, ook in onze Brabantse omgeving.

Lezing over drones Henk Ottens. Zaterdag 15 augustus om 14:00 uur in De Ontmoeting. Henk Ottens vertelt over diverse aspecten van het vliegen met drones, zoals ontstaan, privacy, regels en voorbeelden van de inzet van drones. Je kunt vragen stellen en er zijn een aantal drones te bezichtigen. Als het weer het toelaat, geeft Henk Ottens een demonstratie met een drone.



Klassiek op zondag. Zondag 16 augustus om 14:00 uur in De Ontmoeting. Maarten Boogaard is een klassiek pianist met focus op duidelijke retoriek en structuur. Duco Burgers is actief als uitvoerend musicus in binnen- en buitenland.

Achter de schermen bij Rolf van Boxmeer. Maandag 17 augustus om 13.30 uur verzamelen bij De Weegschaal 10c, 5215 MN 's-Hertogenbosch.

Tessa Peters en Rolf van Boxmeer richtten in 2016 RxDOMI op om antwoorden te ontwikkelen op complexe woonvraagstukken. Van hun hand komen bijvoorbeeld experimentele woonlocaties voor alternatieve woonvormen zoals Minitopia Poeldonk in 's-Hertogenbosch.

Muziekbingo met Hans Bender. Dinsdag 18 augustus om 14:00 uur in De Ontmoeting. Op het programma staat een muziekbingo onder leiding van Hans Bender. Wie weet het meeste van muziek? Er zijn kleine prijsjes beschikbaar voor de winnaars.

Klassiek Maarten Boogaard. Donderdag 20 augustus om 14:00 uur in De Ontmoeting. Maarten Boogaard is een klassiek pianist met focus op duidelijke retoriek en structuur. Zijn repertoire beweegt zich tussen romantiek en moderniteit, met een sterke focus op onbekende en vergeten werken.

Kienen. Vrijdag 21 augustus om 14:00 uur in De Ontmoeting. Iedere 3e vrijdagmiddag van de maand is er in de Ontmoeting kienen. Een boekje om mee te kunnen doen kost € 6. De prijzen worden in geld uitgekeerd. Aanvang 14.00 uur. Inloop vanaf 13.30 uur.

Film 'Champagne'. Zaterdag 22 augustus om 14:00 uur in De Ontmoeting. Wanneer Maarten te horen krijgt dat zijn vader Hans ongeneeslijk ziek is, besluit hij hem mee te nemen naar de champagnestreek. Ze vertrekken vol goede moed, om er na twee straten achter te komen dat zij waarschijnlijk de minst geschikte vader en zoon ooit zijn voor deze roadtrip. De film wordt geprezen om zijn humor en ontroering.



Livemuziek River Groove Band. Zondag 23 augustus van 14:00 – 17:00 uur in De Ontmoeting

Het zomerprogramma wordt afgesloten en het nieuwe seizoen geopend met een optreden van een liveband. Zij spelen bekende nummers van bijvoorbeeld Erik Clapton, Beatles, Neal Young, JJ Cale.

Voor de activiteiten op 5, 7, 12 en 17 augustus moet u zich voor 1 augustus aanmelden bij: griens@home.nl. Voor de lezing op 8 augustus geldt een aparte aanmeldingsprocedure ivm een bestaande wachtlijst. De fietsbridgedrive op 1 augustus is volgeboekt.

WIE DE GESCHIEDENIS KENT, KENT DE TOEKOMST

Het ontstaan van Den Bosch en de betekenis van water



Donderdag 24 september organiseert de Commissie Cultuur om 14.00 in de Ontmoeting een lezing door Ad Hartjes over Den Bosch Waterstad.

's-Hertogenbosch heeft een rijke geschiedenis die nauw verweven is met water. Van de oprichting tot de moderne tijd, water speelt een cruciale rol in deze prachtige stad. Gesticht in de 12e eeuw op een strategische locatie aan de samenvloeiing van de rivieren de Aa en de Dommel. Deze ligging bood niet alleen bescherming tegen vijanden, maar ook economische voordelen. De stad groeide en bloeide dankzij de waterwegen

die haar verbonden met andere belangrijke handelscentra. De Binnendieze, een uniek netwerk van ondergrondse en bovengrondse waterwegen, speelde een vitale rol in het stadsleven. Vandaag de dag blijft water een centraal element in 's-Hertogenbosch. De stad heeft geïnvesteerd in de restauratie van haar waterwegen, waardoor ze een belangrijke toeristische attractie is geworden. Daarnaast speelt water een cruciale rol in de duurzame ontwikkeling en innovatieve voor waterbeheer projecten en is de stad voorbereid op de uitdagingen van klimaatverandering.

UITVOERING HEVO KOREN

Op zondag 27 september, 14.00 uur treden voor u op in de Ontmoeting:

Het HEVO koor Rosmalen

Het Hevokoor is een gemengd koor en wij zingen vierstemmig met altén, sopranen, tenoren en bassen. Met veel plezier brengen wij een repertoire van licht klassieke liederen tot en met populaire liedjes ten gehore onder begeleiding van pianiste Coby Wagemans en onze dirigent is Jan Turlings.

Zanggroep Zangtoffel

Zanggroep De Zangtoffel is een samenzanggroep die de betekenis van muziek als verbinding in de praktijk brengt zowel onderling als bij de instellingen waar wij optreden

Dameskoor Kakelbont

Dameskoor Kakelbont is een gezellig koor dat bestaat uit 30 dames. Er wordt 4 stemmig gezongen: Sopraan, Alt, Tenor en Bas. Wij hebben een zeer gevarieerd repertoire met liedjes uit het Frans, Italiaans, Zweeds, Spaans, Afrikaans en Nederlands.

Wij zingen onder leiding van Annet Vervoort en worden door Ellen van Dongen begeleidt op de accordeon.

In de maanden juli en augustus is weer de wekelijkse KOFFIE IN DE TUINEN.

Onder het genot van een gratis kopje koffie/thee is er de mogelijkheid om anderen te ontmoeten op een gezellig ingericht terras bij het volkstuintencomplex "Ginkenveld" aan de Ruttenhofstraat 2 Rosmalen. Iedereen is van harte welkom. Wij vragen u wel om uw eigen koffie-of theemok mee te brengen, dit in het kader van duurzaamheid. De koffie is op vrijdagochtend van 10.00 tot 12.00 uur.

Algemeen Bestuur HEVO

Frank van Beers 06 - 30 71 74 97
Voorzitter
Commissie Zingeving

Wim van Kessel 06 - 20 41 07 07
ICT/Seniorweb
Penningmeester a.i.

Eduard Dame 06 - 52 59 59 29
Secretaris a.i.
Communicatie / ICT

Mecheline Heijmans 06 - 36 49 09 44
Commissie Omzien
Commissie Gezondheid
en Welzijn

Hans van de Griendt 06 - 19 17 58 04
Vrijwilligersbeleid
Ouderenadviseurs

Antoon de Groot 06 - 54 73 33 12
Ledenvoordeel
Activiteitencommissie
Evenementencommissie

Ria Schell 06 - 38 08 28 22
Beheercommissie
Activiteitencommissie

Annemarie Hoog Antink 06 - 22 39 94 18
Commissie Cultuur
Reiscommissie

Financiële administratie

Wim van Kessel 06 - 20 41 07 07
penningmeester@hevorosmalen.nl

Ledenadministratie

Annette Hurkens 06 - 23 05 33 79
ledenadministratie@hevorosmalen.nl

Opzegging lidmaatschap

Het lidmaatschap loopt van 1 januari tot en met 31 december. Opzegging voor het nieuwe jaar uiterlijk op 1 november van het lopende jaar. Schriftelijk naar bovenstaand postadres of per e-mail naar ledenadministratie@hevorosmalen.nl

Openingstijden 073 - 822 13 97

De Ontmoeting: maandag tot en met vrijdag van 09.00 - 17.00 uur. Bij activiteiten 's avonds van 19.00-22.00 uur en op zondag van 14.00-17.00 uur.

Huiskamer Alexanderven: maandag, dinsdag en donderdag van 10.30 tot 13.30 en zondag van 10.00 uur tot 14.00 uur

Postadres HEVO Rosmalen

Tulpstraat 2-4, 5241 XV Rosmalen
info@hevorosmalen.nl

Ouderenadvisering

Het team bestaat uit ouderenadviseurs en belastinginvullers: Ans de Bijl, Roel Dekens, Paul Scholten, Willem Konickx, Margreet van Dijl, Marianne Schinkel, Henny Verhoef, Wim Nouwens, Rens de Jonge, Ton van de Liefvoort, Henny Schuurmans, Nico de Groot, Vera van Daalen, Dirk Monster, Peter Coppens en Pieter Piscaer.

Namens het bestuur: Hans van de Griendt.
Het team is telefonisch bereikbaar via 06 - 53 27 90 98. Je kunt ook een e-mail sturen naar ouderenadviseurs@hevorosmalen.nl

Commissie Omzien

De Commissie Omzien is er voor mensen die behoefte hebben aan ontmoeting, een gesprek, misschien zelfs een diepgaand gesprek over verlies of ziekte. Of die een wandelingetje willen maken, een spelletje doen, een terrasje pakken enzovoort. Wij hebben vrijwilligers die dat met je kunnen doen.

Als je daaraan behoefte hebt, kun je contact opnemen met
Annelies Claassens 06 - 22 94 49 93 of
Monique Claassens 06 - 53 25 11 38

Vertrouwenspersoon

Hans van Dartel
06 - 15 12 48 66
hansvandartel@ziggo.nl

Hevo